

MIROLJUB

ISSN 1452-5976

GODINA: XI.

SOMBOR, 2008.

BROJ 2 (42)

Naša mladost - naš ponos

Na mladima je budućnost svijeta

Veliko bunjevačko-šokačko prelo 2008.

Veselo do ranih jutarnjih sati

Prelo, ta višestoljetna tradicija našega naroda, koje se temelji na obiteljskim običajima, ovoga je puta održano vrlo rano, već u subotu 2. veljače, što znači posljednje subote što je prethodila Čistoj srijedi ili Pepelnici. Tako nam je, eto, ovogodišnje pokladno vrijeme bilo jedno od najkraćih, a potrajalo je svega tri tjedna. Od osnivanja «Nazora» ovogodišnje prelo je 72. po redu obilježavanje ovog specifičnog običaja našega naroda, na kome se razgovara, druži, veseli, zabavlja i uživa - to je mjesto provoda i razonode, ali nas istovremeno potiče i na nova pregnuća u očuvanju i obogaćivanju ove vrijedne kulturne baštine. Velika dvorana Hrvatskoga doma bila je veoma lijepo, prikladno i ugodno uređena, ugrijana, popunjena do posljednjeg mjesta, te je tako u ovom tradicionalnom slavlju i veselju sudjelovalo 280 gostiju - posjetitelja.

Otvarajući skup, predsjednik «Vladimira Nazora» Šima Raič u kratkim se crtama osvrnuo na minula vremena i njegovanje ove vrijedne obiteljske i društvene tradicije u našoj sredini. Uz dobre želje svima, posebno je naveo nazočne uzvanike, među kojima predsjednika IV AP Vojvodine Bojana Pajtića i zamjenika veleposlanika RH u Beogradu Branimira

Lončara.

Pozdravljajući okupljene, zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske Branimir Lončar izrazio je zadovoljstvo što sudjeluje na ovoj tradicionalnoj svečanosti kroz koju se, uz ostalo, pokazuje i kulturni identitet našega naroda.

Obraćajući se nazočnima predsjednik IV Vojvodine Bojan Pajtić je, prije svega, poželio sve najbolje svim Marijama, Marinima i Marijanima, koji su toga dana slavili imendan, a sve nazočne podsjetio

je na sutrašnji dan izbora. Istaknuo je i nacionalno biće i složenost Vojvodine, ističući kako ovdje, osim ostalog, ima i šest službenih i desetak drugih govornih jezika, po čemu je ovo najbogatija regija u Europi, ali i u svijetu, te dodao: »Volim reći kako su u Vojvodini svi narodi konstitutivni, a postoji samo jedna manjina - oni koji mrze, oni koji nemaju uši čuti harmoniju koju proizvode naši različiti jezici i dijalekti.« Na koncu je istaknuo: »Naš je cilj naći se u europskoj porodici naroda.«

»Pisme, igre što imamo,
Lipe običaje,
Gledaćemo da čuvamo
Sve dok i nas traje«

I. Andrašić

U kulturno-umjetničkom programu koji je slijedio, a koji je sadržavao elemente specifične veseloj prigodi, sudjelovali su članovi folklorne, dramske i recitatorske sekcije, te glazbeni sastavi. Folkloriši su se predstavili spletom bunjevačkih igara, posebno bunjevačkim igrama iz Sombora i okolice, članovi dramske sekcije izveli su šaljivi skeč »Na klupici«, a recitatori *Antun Kovač* i *Marica Mikrut* recitirali su svoje sastave: Bunjevačko-šokačko prelo i Šokačka vila.

Ovaj vrijedan skup i ugodna atmosfera pogodovali su i uredniku »Miroljuba« prilikom promidžbe novog broja ovog glasila (1/41). Uz to, nazočnima su predstavljani i ukoričeni brojevi iz prethodnih 10 godina, povezani u po dva sveska – za razdoblje 1998.-2002. i 2003.-2007. godine. Sve je to napravljeno u trima ovakvim kompletima.

Za dobro raspoloženje tijekom cijele noći brinula su se dva tamburaška sastava - »Fijaker« iz Osijeka i »Đuvegije« iz Sombora. Osječani su počeli s »Ne dirajte mi ravnicu«, a dalje su slijedili rock, blues, narodnjaci i countri, pa i ozbiljna glazba. Članovi domaćeg sastava »Đuvegije«, kojeg čine mladi, »svirali su kao veliki«. Smjena ova dva sastava dobro se odvijala, te »praznog hoda« nije niti bilo.

Opće raspoloženje uveličali su i zgodici na tomboli. Pedesetak donatora svojim su priložima potaknuli i ovaj oblik zabave. Glavni zgoditak je bio televizijski prijatelj, a najinteresantniji i najatraktivniji - velika i umjetnički oblikovana torta - donacija *Ankice* i *Gojka Zeljka*, slastičara, koja je i privukla posebnu pozornost nazočnih. Među 585 prodanih srećaka bila su 192 zgoditka.

Gledano u cijelosti, sa sigurnošću se može tvrditi kako je ovo jedno od dosad najuspješnijih prela s dobro odabranim i kvalitetnim programom u kome su se skladno smjenjivali pojedini sudionici, a posjetitelji se ugodno osjećali. Ovoj općoj ocjeni treba dodati i činjenicu da su svi zaduženi članovi Društva za određene i konkretne poslove, bitne za ovako veliku svečanost, krajnje savjesno izvršavali preuzete obveze.

Zato su - dobra glazba, ples, veselje, šala i smijeh, bogata i kvalitetna večera uz dobro piće, posebno erdutsko vino, potrajali sve do ranih jutarnjih sati.

Matija Đanić

Impozantan broj uzvanika:

Predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine *Bojan Pajtić*, zamjenik veleposlanika Veleposlanstva RH u Beogradu *Branimir Lončar* sa suradnicima, pokrajinski tajnik za privredu *Siniša Lazić*, konzul Generalnog konzulata RH u Subotici *Ante Vranić*, predsjednik Općine Sombor dr. *Jovan Slavković*, predsjednik SO Sombor *Veljko Stojnović*, predsjednik Odbora za međunarodnu suradnju *Karlo Logo*, zamjenica pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine *Antonija Čota*, dopredsjednik DSHV-a *Mata Matarić*, dekan somborski i župnik župe Presvetog Trojstva i dopredsjednik HNV za Sombor preč. *Josip Pekanović* sa suradnicima, prior karmelićanskog samostana o. *Andelko Jozić* sa suradnicima, župnik župe Svetoga Križa vlč. dr. *Marinko Stantić*, predstavnic Erdutske vinarije, predsjednica »Šokačke grane« iz Osijeka *Vera Erl* sa suradnicima, predsjednik Saveza KUD-ova Đakovštine *Stjepan Bogdanić*, predsjednica KUDH »Bodrog« iz B. Monoštora *Marija Turkalj*, predsjednik HKPD »Stjepan Radić« iz Slankamena *Ivan Rukavina*, predstavnic KPZH »Šokadija« iz Sonte *Mata Zec* i *Ivan Vidaković*, predsjednik Njemačkog saveza u Somboru *Anton Beck*, tajnik Mađarske građanske kasi-ne u Somboru *Kornel Čelenak*, te brojni predstavnici medija.

U SOMBORU PROMOVIRAN RJEČNIK GOVORA BAČKIH HRVATA

Kapitalno djelo dr. Ante Sekulića koje predstavlja najpotpuniji susret bunjevačko-hrvatskog govornog narječja i standardnog hrvatskog jezika

Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice te Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora organizirali su 31. siječnja 2008. godine predstavljanje Rječnika govora bačkih Hrvata autora dr. sc. Ante Sekulića iz Zagreba. Promocija je održana u Velikoj dvorani Hrvatskog doma. Dvije simpatične članice recitatorske sekcije - Emina Firanj i Dejana Jakšić, na početku su recitirale za ovu prigodu lijepo odabrane poetske sastave, jedne na hrvatskoj književnoj ijekavici, a druge na ovdašnjoj lokalnoj bunjevačko-štokavskoj ikavici. Na taj je način, dijelom, već stvorena odgovarajuća atmosfera slijedećoj tematici.

U ime organizatora skup je otvorio mr. sc. Andrija Anišić, pročelnik izdavačkog odjela Instituta »Ivan Antunović« u Subotici, te dao riječ Šimi Raiću, predsjedniku HKUD-a »Vladimir Nazor«.

U pozdravnim riječima predsjednik je, u ime naše udruge,

uz ostalo, istaknuo: »Mi, članovi HKUD »Vladimir Nazor«, sa svoje strane nastojimo očuvati svoj jezik i govorne tradicije svojih predaka, a povijest ovog naroda ugrađujemo i u svoju ostavštinu«. Nadalje je istaknuto kako »već sam naziv BAČKI HRVATI ukazuje da su u pitanju pripadnici hrvatskog naroda koji žive na njegovoj periferiji. Pa, ako je tako, onda se podrazumijeva kako smo, kao narod, ovdje, u većem ili manjem postotku, izmiješani s drugim ovdašnjim narodima. Ako uz to znamo i povijesnu prošlost ovog, kao i drugih ovdašnjih naroda, te njihova migracijska kretanja, bit će nam jasno da govor nas, ovdašnjih Hrvata, ima i svojih specifičnosti. Navedenome dodajmo i činjenicu da su prijašnje, kao i sadašnje državne granice dijelile i dijele ovaj narod, te je realno da su i one ostavljale, a ostavljaju i sada svoje tragove, koji se, htjeli mi to ili ne, ugrađuju i u naš govor«. Ni izdavačka djelatnost »Vladimira Nazora« nije bez značaja. Posljednjih smo

godina objavili više djela naših članova, kao: »Monografija Društva« (F. Matarić), »60 godina žetvenih svečanosti« (djelo više naših autora), »Dukat ravnice« (A. Čota i M. Šeremešić), »Stopama naslijeđa« (M. Šeremešić) te »Tragovi sjećanja« (M. Šeremešić), a već deset godina naša udruga izdaje i tromjesečno glasilo »Miroljub«.

U svom obraćanju autoru ovog iznimno vrijednog rječnika govora ovdašnjeg hrvatskog naroda dr. Ante Sekuliću, profesor Teološko-katehetskog instituta dr. Andrija Kopilović naveo je osnovne biografske podatke iz njegova života te u osnovnim crtama dao i prikaz rodnog mu Tavankuta, a zatim i Žednika, u kome je odrastao i gdje je upoznao

NAZOČNI UZVANICI:

Dr. Ante Sekulić iz Zagreba, Ante Franjić, konzul Generalnog konzulata RH u Subotici, dr. sc. Andrija Kopilović, prof. Teološko-katehetskog instituta i župnik župe Marija Majka Crkve u Subotici, mr. sc. Andrija Anišić, pročelnik izdavačkog odjela Instituta »Ivan Antunović« i župnik župe svetog Roka u Subotici, dr. sc. Slaven Bačić, glavni urednik Leksikona podunavskih Hrvata, Bunjevaca i Šokaca i predsjednik Hrvatskog akademskog društva u Subotici, Katarina Čeliković, ravnateljica Hrvatske čitaonice u Subotici, Antonija Čota, zamjenica pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine i članica HNV-a, Milovan Miković, urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, Rajko Ljubić, autor filma o životu i radu znanstvenog velikana dr. Ante Sekulića, Josip Z. Pekanović, dopredsjednik DZH-a, o. Anđelko Jozić, prior somborskog Karmela, vlč. dr. Marinko Stantić, župnik župe Svetoga Križa, predstavnici medija te KUD-ova iz B. Monoštora, B. Brega, Sonte, Bača i dr.

život tamošnjeg skromnog hrvatsko-bunjevačkog naroda. No, autor je, ipak, najveći dio života i svoje znanstveno-istraživačke djelatnosti proveo u Zagrebu - toj hrvatskoj metropoli. Istaknuta je i činjenica da je A. Sekulić rođen, te da je i odrastao na periferiji svog hrvatskog naroda, o čemu također treba voditi

dr. *Slaven Bačić*, govoreći o radu Ante Sekulića, naveo je i činjenicu da je ovaj znanstvenik dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, te da je rječnik njegov doprinos prikazu govora ovog naroda i kao takav ima posebnu vrijednost. Govor bačkih Hrvata je ikavski dijalekt hrvatskog jezika.

radu akademika dr. sc. Ante Sekulića. Taj biografski film u trajanju od 38 minuta sada je prvi put prikazan javnosti.

Zadovoljstvo zbog predstavljanja Rječnika govora bačkih Hrvata izrazio je i prior somborskih karmelićana o. *Andelko Jozić*, a riječi zahvale uputio je i predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« *Šima Raič*.

Ovu je prigodu iskoristio i somborski novinar prof. *Sava Kovč*in te je autoru dr. Anti

Sekuliću, u znak poštovanja i zahvalnosti, a cijeneći njegov rad i ostvarene rezultate, predao svoj CD o »Somborskim polivačima«, što ga je, uz prateće pismo, poslao i Svetom Ocu u Vatikan, te od Njegove Svetosti dobio pismenu zahvalnicu.

Nakon svega predsjedavajući mr. *Andrija Anišić* priveo je kraju ovaj izuzetno vrijedan, koristan i lijepo posjećen skup.

Matija Đanić

računa. Osobito je istaknuta vrijednost ovog djela za naš narod i njegov govor, jer je jezik veoma važan za očuvanje identiteta jednog naroda. Govor svjedoči tko smo i što smo, a ovaj rječnik je »kruna Sekulićeva djela i on mu je posvetio cijeli svoj život«.

Detaljniji prikaz Rječnika govora bačkih Hrvata dao je *Milovan Miković*. Za razvoj govora jednog naroda naveo je i problem regionalizacije, pri čemu svaka regija ima svojih specifičnosti, što je odlika i ovog rječnika. Nastavljajući svoje izlaganje M. Miković je naveo sve rječnike hrvatskog naroda, posebno ističući rječnik ovdašnjeg naroda iz 1870. godine, te ovaj iz 2005. Istaknuo je kako regionalizam, uz ostalo, obogaćuje rječnik jednog naroda, pa tako i hrvatskog. Kod Ante Sekulića, sina ovog našeg podneblja, to je posebno došlo do izražaja.

Predsjednik Hrvatskog akademskog društva u Subotici

Dr. Ante Sekulić je, uz pozdrave svima, zahvalio na lijepim riječima koje su mu upućene - njemu i njegovu djelu - navodeći kako »ova knjiga nije moja, ona je naša«. Prisjetio se svoga djetinjstva te kako je »slušao lip govor svoga dide - tu lipotu našeg govora«. Rječnik je prošao mukotrpan put od prvih dana njegove izrade, od one davne 1938. godine. Taj nam rječnik ukazuje da je to rječnik govora ovdašnjih Hrvata. Naveo je i svoja djela koja su u svezi s ovom tematikom: »Bački Hrvati«, »Hrvatski pisci u Ugarskom podunavlju«, »Književnost podunavskih Hrvata u XX. stoljeću« te »Rasprave o jeziku bačkih Hrvata«. Na koncu je posebno emotivno dodao: »Volite svoje ravnice, jer nas one hrane, volite se međusobno, volite svoju riječ - NEMOJTE SE PREBROJAVATI«.

Nakon ovoga *Rajko Ljubić* je prikazao film o životu i

SEGRETERIA DI STATO
- AFFARI GENERALI
VATIKAN, 12. STUDENI 2005.

Poštovani gospodine,

Sveti Otac je primio vaše cijenjeno pismo i dar koji ste mu poslali kao izraz svoga poštovanja i brige za očuvanje kršćanskih običaja.

Njegova Svetost na tome najljepše zahvaljuje te, povjeravajući Vas zagovoru i zaštiti Majke Božje, moli za Vas obilje Božjega blagoslova.

Priopćavajući Vam ovo pozdravljam Vas u Kristu Isusu.

Mons. Gabriele Caccia, predsjednik za opće poslove Državnoga tajništva

Poštovani gospodin SAVA T. KOVČIN, Stevana Semze 24, Srbija, 25100 SOMBOR

PRIJATELJI NA DASKAMA

*Hercegovac je bio domaćinom hrvatskim dramskim skupinama iz Sombora, Ljutova i Travnika *
Trodnevno druženje dramskih djelatnika stvorilo nova prijateljstva * Publika najzadovoljnija*

Piše: Ivan Andrašić

Gradić Hercegovac, Republika Hrvatska, bio je od 22. do 24. veljače prijestolnica pučke drame. Na tradicionalnoj manifestaciji »Dani pučkog teatra«, XIV. po redu, okupili su se, uz domaćine, dramski djelatnici iz Travnika, BiH, Sombora i Ljutova. Organizatora manifestacije, Hrvatsku maticu iseljenika, predstavljali su - ravnateljica *Danira Bilić*, koja je manifestaciju i otvorila, te *Marija Hećimović*, a struku je zastupao redatelj i dramski kritičar prof. *Stjepan Pepeljnjak*, koji je na koncu dao svoj sud s obrazloženjem za sve četiri prikazane predstave. Bila je zastupljena i politika - nazočni su bili bjelovarsko-bilogorski župan *Miroslav Čačija* sa suradnicima i načelnik Općine Hercegovac *Dragutin Kučera* sa suradnicima. Gostima je stalno na raspolaganju bila predsjednica Hrvatske čitaonice prof. *Vera Obrovac* i njezini agilni suradnici. Gosti iz Vojvodine i BiH bili su smješteni u hotelu »Bilogora« u Grubišnom Polju, nepunih 20 km udaljenom od Hercegovca. Na samom otvorenju »Dana pučkog teatra« vidjeli smo predstavu domaćina »Pučke scene«, Hrvatske čitaonice Hercegovac - »Autogeni trening« autora *Marka Mikulandre*, redatelja i scenografa *Ivana Bratkovića*. Poslije male stanke nastupili su članovi dramskog odjela »Vladimira Nazora« s predstavom »Đuvegije«, koju je na daske postavila *Marija Šeremešić*. Ona je adaptirala jednočinke »Stidljivi mladoženja« *A. Čipčića* i »Mate Glupanović se ženi« nepoznatoga autora i tako dobila dinamičnu komediju po

ukusu publike. U subotu, drugoga festivalskoga dana, prvi su na daske izašli članovi Hrvatskoga amaterskoga kazališta Travnik, s kazališnom predstavom »Djelidba« autora *Skendera Kulenovića*. Redatelj predstave je *Ante Bilić*. Zanimljivo je napomenuti kako je »Djelidba«, u kojoj se na vrlo komičan način prikazuje stvarnost u BiH nakon Drugog svjetskog rata, od strane »čuvara lika i djela« zabranjena još davne 1956. godine, a premijerno je izvedena tek 21. prosinca 2007. godine. U

smijehom i pljeskom. Nakon odigranih predstava druženje bi bilo nastavljeno u dvorani Češkog doma, uz večeru i svirku sastava »Rubiko«. Ovo trodnevno druženje dramskih djelatnika donijelo je nova prijateljstva, donijelo je dogovore za uspostavljanje nove međusobne suradnje, ili obnavljanje stare. »Boravak u Hercegovcu bio nam je jako ugodan, ali i poučan. Pokazali smo što mi radimo, a vidjeli smo i druge - i ne samo vidjeli, nego i ugovorili međusobna gostovanja tijekom godine. Hvala doma-

svojim izvornim bunjevačkim dijalektom. Nadam se da ću tijekom svojega mandata posjetiti i pripadnike hrvatskih autohtonih manjina u Bačkoj, te se na licu mjesta upoznati s njihovim radom«, rekla je na završetku prve večeri ravnateljica *Danira Bilić*. »Osobito mi je drago što smo vidjeli četiri jako dobre predstave u izvedbi naših amatera. Predstave su na profesionalnoj razini, ovi ljudi su ostavili ne samo srce, nego i znanje na daske, što je publika znala osjetiti i nagraditi sudionike zaslužnim aplauzima«, dodala je *Marija Hećimović*. »Sve četiri izvedene predstave pravi su biseri pučkoga stvaralaštva, koji vode brigu o svojoj materinjoj riječi, ali i o ljepoti teatarskoga izraza, koji izlazi iz biča svakog od sudionika. Hercegovac polako postaje škola u kojoj se njeguje kultura govora, vrijednost materinje riječi kao takve. Uz to, ovaj festival pokazuje kako postoji potreba organiziranoga druženja ljudi koji se raduju predaji situacija iz života i duha života određenih grupacija iz kojih dolaze, daske koje život znače. Ovo je i fenomenalna fonološka riznica ljepote govorenja u sredinama iz kojih ti ljudi dolaze. Ljudi koji dolaze gledaju jedni druge i, u budućnosti, ono najbolje već i realiziraju u svojim projektima. Slobodno mogu reći kako naši prijatelji, koji se bave kazalištem, u Hercegovcu nalaze i svoju reafirmaciju, a i zahvaljujući druželjubivosti i predusretljivosti domaćina osjećaj da su ovdje uvijek dobrodošli«, s pozicije struke kazao je prof. *Stjepan Pepeljnjak*.

drugom nastupu predstavili su nam se članovi HKUD-a »Ljutovo« iz Ljutova. Izveli su predstavu »Klupko« *Pere Budaka*, koju potpisuje redatelj *Nandor Klinocki*. Tijekom trajanja svih predstava dvorana je bila ispunjena do posljednjeg mjesta, a objektivna publika znala je nagraditi glumce gromkim pljeskom. Osim kod Travničana, gdje se iz izuzetno dobre ekipe nije izdvajao niti jedan pojedinac, u ostalim predstavama publika je imala svoje ljubimce, na čiju je svaku repliku reagirala

činima, ovakvo gostoprimstvo rijetko se sreće«, rekao je za Hrvatsku riječ predsjednik HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora. I predstavnice HMI bile su izuzetno zadovoljne. »Prvi put gledam amaterske kazališne skupine i ugodno sam iznenađena. Iako su dvije predstave skupa trajale više od tri sata, pozornost mi nije popustila, što govori o njihovoj kvaliteti. Pogodilo se i to, da je danas Međunarodni dan materinjeg jezika, a na daske smo upravo čuli naše Somborce kako govore

ĐUVEGIJE GDJE STE, DA STE?

Svega nekoliko dana nakon premijernog nastupa na XIV. danima pučkog teatra u Hercegovcu, u Hrvatskoj, članovi dramske sekcije HJKUD »Vladimir Nazor« već su 30. ožujka i pred svojim gledateljstvom izveli »Đuvegije« - komediju u dva čina.

Iskusna i talentirana voditeljica ove dramske skupine *Marija Šeremešić* je, kori-

slušali svaku izgovorenu riječ, te tako skupa s glumačkom ekipom sudjelovali u scenskoj aktivnosti.

Prigodom prosidbe kćerke jedinice od strane jednog, a zatim i drugog mladoženje, otac i majka djevojke imaju različite poglede i stavove glede njihovih vrijednosti i buduće sudbine svoje voljene kćeri. Među njima, ali i među drugim ukućanima, dolazi do

žena koja »sidi na sokaku« te intenzivno prati i prosuđuje o »svemu i svačemu« što se događa u selu, kao i u znatno široj okolici. To su prave »blebetuše«, »torokuše« i »plečkuše«, koje znaju »sve i svašta - sve znano i neznanu na ovome svitu«. Kod njih ogovaranju kraja nema.

Možda je najbolju i jezgrovitu ocjenu o glumi i glumačkoj ekipi dala Mirna, kćer

rekla: »Svi su oni dobri - igrali su kao pravi profesionalni glumci«.

Na koncu, podsjetimo se i činjenice kako je ovo 11. kazališna postava koju *Marija Šeremešić* kao voditeljica kreira na sceni »Vladimira Nazora«.

Među nazočnima bili su predstavnici kulturno-umjetničkih društava iz Bačkog Brega, Sonte i Svetozara

steći dvije jednočinke i to - »Stidljivi mladoženja« A. Čipčića i »Mate Glupanović se ženi« nepoznatog autora, objedinila te vješto napravila ovaj novi komad. Upravo tim uklapanjem sadržaja dobivena je nova, interesantna kazališna cjelina. Izvedena ovdašnjom bunjevačkom ikavicom i tipičnim »paorskim« manrom, izuzetno je odgovarala ovoj sredini i ovom gledateljstvu, te bila srdačno primljena. Gledatelji su budno pratili svaki pokret glumaca, pozorno

sukoba - tu se svada, prijeti, galami, priča, tepa, uzajamno uvjerava, optužuje i prosuđuje, a sve to potkrepljuje psovka i dobrom rakijom. A mladoženje, kako onaj »stidljivko« tako i onaj »mucavko«, priča su za sebe. Svaki se od njih na svoj način postavlja i bori sam sa sobom. Bitno je da je, na kraju, sve dobro svršeno. Bogatstvo je jedno, a ljubav drugo.

Uz sadržaje vezane za neposrednu »prosidbu« predstavljena je i skupina tamošnjih

autora ovih redaka, koja je za ove uskršnje blagdane doputovala iz daleke Kanade, gdje sa svojom obitelji živi već petnaest godina. Doslovce, ona je

Miletića, a od strane političkih struktura - *Dorđe Čović, Mata Matarić i Josip Z. Pekanović.*

Matija Đanić

SUDJELOVANJE NA FESTIVALU U LJUTOVU

Članovi dramske sekcije HKUD »Vladimir Nazor« u već navedenom sastavu, a predvođeni voditeljicom *Marijom Šeremešić*, izveli su »Đuvegije« 6. travnja tekuće godine i na XII. festivalu amaterskog teatra u Ljutovu.

Sudionici ovog festivala bili su amateri: HKUD »Ljutovo« iz istoga mjesta, našeg HKUD »Vladimir Nazor«, KPZH »Šokadija« iz Sonte, HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, te mlada dramska skupina domaćeg HKUD »Ljutovo«.

Gledano u cijelosti uspjeh festivala je bio veoma dobar, što se odnosi i na članove naše ekipe. Našem *Ivici Pekanoviću* dodijeljena je nagrada za najbolju sporednu mušku ulogu, a *Sofiji Vuković* za najbolju sporednu žensku ulogu.

Nakon ovoga, naši su amateri već 11. travnja s »Đuvegijama« gostovali u Svetozaru Miletiću, a planiraju nastupiti u - Sonti, Subotici, Travniku i u BiH.

M. Đanić

Svečana akademija u povodu Dana grada Sombora

VELIKO PRIZNANJE NAŠEM DRUŠTVU

U povodu obilježavanja Dana grada Sombora, 17. veljače u Velikoj dvorani županije održana je svečana akademija Skupštine Općine. Tom je prigodom predsjednik Općine dr. *Jovan Slavković* uručio 11 zahvalnica istaknutim pojedincima i

i društvima, kako na razini Općine i regije - tako i u međunarodnoj suradnji. U obrazloženju zahvalnice je istaknuto: »Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo 'Vladimir Nazor' već sedam desetljeća okuplja mlade ljude, koji njeguju bogato kulturno i folklor-

nim društvima u Hrvatskoj, čime HKUD 'Vladimir Nazor' podiže mostove suradnje i povjerenja Srba u Hrvatskoj s Hrvatima u Srbiji«.

Primivši ovo vrijedno i zaslužen priznanje, predsjednik »Nazora« *Šima Raič* je, uz zahvalu, istaknuo i njenu

potpisala povelju kojom je Sombor uzdignut u rang slobodnog i kraljevskog grada. Ta je povelja puno značila za njegov daljnji napredak. Na čelu izaslanstva, koje je u Beču primilo te u Sombor donijelo taj povijesni dokument, bio je naš sunarodnik *Martin Parčetić*,

institucijama, koji su svojom djelatnošću pridonijeli afirmaciji i razvoju našega grada i Općine.

Među dobitnicima ovog vrijednog priznanja je i naš HKUD »Vladimir Nazor«, koji ostvaruje lijepe rezultate i svestranu suradnju na kulturno-umjetničkom planu s odgovarajućim institucijama

no naslijeđe bačkih Hrvata - ovdašnjih Bunjevaca i Šokaca. Brojne tradicionalne manifestacije na kojima sudjeluje i koje ovo društvo organizira, daju prepoznatljivu posebnost kulturnom životu našega grada i Općine, a od prošle godine osobito je dragocjena suradnja ovog društva sa srpskim manjinskim kultur-

vrijednu moralnu potporu radu našoj udruzi, te zahvalio i na financijskoj potpori, koju dobivamo od Općine.

S povijesne točke gledišta, 17. veljače za naš grad ima veliko značenje. Toga je dana prije 259 godina, tj. davne 1749. godine, tadašnja austrijska carica Marija Terezija

koji je biran i za prvog gradonačelnika ove varoši (1749.-1751.). Vrijedi navesti i kako je *Nikola Parčetić* četiri puta biran za somborskog gradonačelnika: 1753.-1757., 1763.-1765., 1771.-1773., i 1775.-1778. godine.

Matija Đanić

Sudjelovanje u programu Radio Osijek

Predstavnici »Vladimira Nazora« bili su gosti u emisiji »Bečarac« na Radio Osijeku 27. siječnja 2008. godine. Domaćin je bio voditelj emisije *Vlatko Jurković*. Ova emisija ima za cilj promidžbu kulturno-umjetničkih društava, međusobno upoznavanje i uspostavljanje suradnje.

Naši su predstavnici Slavoncima i svim slušateljima ove osječke radijske postaje, koji se putem interneta sluša po cijelom svijetu, prikazali rad naše udruge, koliko je to moguće u emisiji od sat vremena. Predsjednik *Šima Raič* upoznao je slušatelje s bogatom poviješću HKUD »Vladimir Nazor«. *Marija Šeremešić* je govorila o radu sekcija u našem društvu i dijelom

o izdavaštvu i svojoj knjizi »Tragom sjećanja«. Glavni urednik »Miroljuba« *Matija Đanić* prikazao je list i govorio o izdavačkoj djelatnosti. *Alojzije Firanj* je govorio o duhovnim tribinama i pročitao nekoliko bečaraca. Emisija je bila začinjena pjesmama *Zvonka Bogdana*, a bilo je i nekoliko pjesama koje su pjevali naši igrači za vrijeme nastupa.

Zahvalni smo gospodinu Vlatku na pozivu za gostovanje u ovoj emisiji, gdje smo se mogli predstaviti Slavoncima. Nadam se da će naša suradnja postati još bolja i plodnija.

Alojzije Firanj

U karmelićanskoj crkvi 20. travnja održano je

SVEČANO REĐENJE I MLADA MISA ZLATKA PLETIKOSIĆA, OCD

Mjesec travanj 2008. godine ima izuzetno značenje, kako za somborske karmelićane i crkvu koju oni vode - tako i za sve vjernike katolike ovoga grada i njegove uže i šire okolice. Tih su dana, 17., 18. i 19. travnja u večernjim satima održane trodnevne pripreve što su prethodile svećeničkom ređenju i mladoj misi brata *Zlatka Pletikosića, OCD*, na kojima su se vjernici molili Svevišnjem za uspješan budući poziv ovog svećeničkog kandidata.

Mladomisnički kandidat Zlatko rođen je 10. listopada 1980. godine u Somboru od majke *Eve* i oca *Dene*, te kršten u crkvi Presvetog Trojstva. Osnovnu školu pohađao je i završio u svom rodnom gradu, a klasičnu gimnaziju u »Paulinum« u Subotici. Diplomirao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a tu, pri Nadbiskupskom duhovnom stolu, završava i đakonsku pastoralnu godinu. Prve redovničke zavjete položio je 2001. godine u karmelićanskom samostanu na Krku, a svečane zavjete 2005. godine u Remetama u Zagrebu, gdje je 6. listopada 2007. godine primio i đakonat. Sada, 20. travnja ove 2008. godine, ovdje u Somboru, u crkvi svetog Stjepana Kralja, koju vode karmelićani, obavlja se i njegovo svećeničko ređenje, te služenje mlade svete mise.

Za ovu izuzetnu prigodu cijela je crkva bila svečano ukrašena predivnim proljetnim cvijećem, a mnoštvo vjernika ispunilo je crkveni prostor do posljednjeg

mjesta. Prvi redovi sjedala bili su rezervirani za članove obitelji i rodbinu kao i za najbolje prijatelje slavljenika. Tu su, uz ostale, sjedili mladomisnikovi roditelji, majka *Eva* i otac *Đeno*, njegova starija sestra *Aleksandra* sa svojom obitelji i drugi. Po već ustaljenom običaju u nas, ovoj svećanoj prigodi nazočan je bio i predsjednik Općine Sombor dr. *Jovan Slavković* sa suprugom.

U točno predviđeno vrijeme, u 10,30 sati, u crkvu je ušla svečana povorka. Iza nošenog križa dostojanstveno su išli ministranti te mladići i djevojke obučeni u svoje svečane i raskošne narodne nošnje - bunjevačke, šokačke, mađarske i slovačke. Iza njih nastupali su - bogoslovi, braća, svećenici, te subotički biskup mons. dr. *Ivan Penzeš*.

Svetu koncelebriranu misu predvodio je subotički biskup mons. dr. *Ivan Penzeš* s još 36 svećenika, od kojih posebno navodimo: provincijala otaca karmelićana u Zagrebu o. dr. *Jakova Mamića*, somborskog dekana preč. *Josipa Pekanovića*, te priora somborskog karmelićanskog samostana o. *Andelka Jožića*. Uz to, u

koncelebraciji je sudjelovao i najstariji živi karmelićanin Provincije sv. oca *Josipa* o. dr. *Ante Stantić* - vicepostulator. U ovoj izuzetno svećanoj koncelebraciji, uz svećenike Subotičke biskupije, sudjelovali su i svećenici svih karmelićanskih crkava našeg naroda.

Pozdravne riječi vjernicima, svećenstvu, biskupu, te slavljeniku uputio je

prior ovog karmelskog samostana o. *Andelko Jožić*, te iznio i osnovne biografske podatke o mladom redovniku i o obitelji iz koje potječe. Svećanu i veoma prigodnu propovijed držao je prior samostana karmelićana u Remetama u Zagrebu o. *Vjenceslav Mihetec*.

Sam čin svećeničkog ređenja obavio je subotički biskup mons. dr. *Ivan Penzeš*. Navest ćemo i kako je ovo prvo svećeničko ređenje u prostorima ove crkve od kako je 1904. godine posvećena. Novozaređeni o. *Zlatko* toplo i iznimno srdačno je zahvalio prioru ovog samostana o. *Andelku* na svemu što je činio i učinio za njega kako bi se ovaj vrijedan čin ostvario.

Lijepo i skladno odvijanje cjelokupne aktivnosti tijekom ovog vrijednog čina velikim je dijelom zasluga profesora Teološko-katehetskog instituta u Subotici dr. sc. *Andrije Kopilovića*.

Za vrijeme svete mise pjevao je zbor »Collegium musicum catholicum« iz Subotice, a voditelj glazbe i dirigent bio je *Miroslav Stantić*. Sve se ovo odvijalo uz zvuke izuzetno vrijednih orgulja ove crkve posvećenih 1926. godine, koje sa svojom francusko-njemačkom bojom tona idu uz bok orgulja zagrebačke i đakovačke katedrale.

Nakon svega, u samostanskom je dvorištu nazočnim vjernicima priređen prigodan domjenak.

Matija Đanić

VJERSKE TRIBINE U KORIZMI

Karmelićani svoje korijene imaju u Svetoj Zemlji, službeno su priznati u Crkvi 1222. godine. Hrvatska karmelska provincija sv. Oca Josipa izrasla je iz karmelskog samostana utemeljenog 1905. godine u Somboru, u kojem je od samog početka živio, djelovao i umro na glasu svetosti o. Gerard Toma Stantić, sluga Božji, za koga se u Rimu vodi postupak za proglašenje blaženim. Duhovni centar oca Gerarda u Somboru ustanovljen je 18. studenog 2005. godine. Ovaj centar za duhovnost organizira i nudi duhovne vježbe, duhovne obnove, seminare, predavanja, školu molitve i druge sadržaje praktične duhovnosti. Ravnatelj centra je o. Anđelko Jozić OCD, a zamjenik ravnatelja o. Zlatko Žuvela OCD. U okviru duhovnog centra o. Gerarda za 2008. predviđeno je za vrijeme korizme svakog ponedjeljka održavanje duhovnih tribina. Mjesto održavanja ovih tribina je Hrvatski dom, a namijenjene su svim građanima Sombora. Ovakav oblik duhovnosti organizira se od 2005. godine. Pokazalo se kako vjernici i građani rado posjećuju ova predavanja i aktivno sudjeluju na njima.

Tema ovogodišnjeg ciklusa predavanja nosi naziv »Molitva u kršćanskom životu«.

Prvo predavanje 11. veljače u 19 i 30 sati održao je župnik župe sv. Roka u Subotici mr. Andrija Anišić, o temi »Objava molitve u Starom zavjetu«. Velečasni je Andrija, sa svojim vedrim osmijehom na licu, pozdravio domaćina i nazočne u dvorani i započeo svoje izlaganje.

„Bog nam prvi dolazi u susret i čeka naš odgovor. Odgovor ovisi samo o nama. Najsvjetliji lik u povijesti spasenja je Abraham. On je uzor vjere i molitve i ostaje vjeran Bogu i u trenucima najveće kušnje. Spreman je žrtvovati svoga jedinoga sina Izaka ako Bog to od njega traži. Bog prilazi Mojsiju i upućuje mu poziv za vođu hebrejskog naroda. Mojsije je svjestan svojih ljudskih slabosti i kako to nije kadar provesti svojim silama i o tome razgovara s Bogom. To je kontemplativna molitva. On osjeća Božju prisutnost, pun vjere prihvaća Božji poziv i izjavlja Izraelce iz egipatskog ropstva. David, grešnik i psalmist, napisao je mnoge psalme, to su molitve Starog zavjeta, koje je sam Bog nadahnuo. Ilija, otac proroka, molio je Boga da ga usliši.“

Tako nas je velečasni Anišić upoznao s molitvom u Starom zavjetu. Po završenom predavanju nazočni u dvorani postavljali su veoma interesantna pitanja, što je znak da ih je tema doista

zanimala. Bio je lijep broj posjetitelja, dvorana je bila ugodno topla i prigodno ukrašena.

Mr. Srećko Rirac OCD iz karmelskog samostana sv. Josipa, Bugarska, Sofija, 18. veljače imao je temu »U Isusu molitva je objavljena i ostvarena u punini«.

„Molitva je duša duhovnosti“, počeo je svoje izlaganje o. Srećko. „Ako nema molitve nema niti vjere. Ona je istinska snaga, koja nam pomaže u našem svakidašnjem životu. Molitva traži i žrtve - odricanje od grijeha, traži umjerenost, milosrđe i ljubav. Zbog toga je ona zahtjevnija. Krist moli na gori - tu se događa preobraženje. Na gori Isus objavljuje blaženstvo. Pustinja ili samoća također su važni - to je moment odluke iz koje proizlaze nepredvidiva rješenja. Svi smo mi nekad na kušnji, jer svakog koji vrijedi - davo želi prisvojiti. Moliti treba u tajnosti, a ne kao licemjери po trgovima.“

Molitvu, dobra djela i post treba obavljati u tajnosti. Bog vidi našu nutrinu i zna naše namjere. Zbog toga kršćani njeguju krepost, ljubav i milosrđe. U molitvi treba biti postojan. Bog zna što je za nas najbolje i to će nam sigurno dati. Trebamo znati kako nam Bog uvijek daje više nego što tražimo“, završio je o. Srećko.

Dr. Petar Janjić OCD 25. je veljače održao predavanje „Euharistija: riječ kruh i molitva za svakidašnji život“.

„Riječ euharistija je grčkog podrijetla i znači 'zahvaljivanje'. Riječi kruh i molitva pune su značenja i važnosti. One se nalaze u Kristu, a u nama čine puninu svakidašnjeg života. Moliti znači biti, a kruh nam održava život. Euharistija je najjasnija molitva, možda je nećemo nikada otkriti dokraja i ući u njene otajstvene dubine. Ona je za nas privilegirani susret s Gospodinom.“

Tema tribine održane 3. ožujka bila je »Potreba ustrajnosti i poteškoće u molitvi«. Predavač je bio dr. Antonij Mario Čirko OCD. O. Antonio nam govori o težoj strani molitve na veoma jednostava-

van način. „Molitva je stalna borba sa sobom i okolicom. Kako bismo svladali napasti potrebni su: poniznost, povjerenje i ustrajnost. Za vrijeme molitve imamo stalne napasti: rastresenost, duhovnu lijevnost i manjak vjere. U molitvi nekada dolazi do suhoće - ako ustrajemo dolaze divni plodovi milosti. Vjeru i molitvu ne treba shvatiti kao neke propise, nego treba moliti predano i od srca, jer molitva čini čuda“, rekao je o. Čirko. „Molitva je uvijek vezana s konkretnom stvarnošću. Naše žene i bake uvijek konkretno mole. Za kršćanina nikad nije prošlo doba milosti, dok grješni život udaljava čovjeka od molitve i vjere“, završio je o. Antonio.

»Molitva: prisutnost i služenje Bogu« - tema je tribine održane 10. ožujka, a predavač je bio dr. Jure Zečević OCD, pročelnik katedre za ekumensku katologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu i tajnik vijeća HBK za ekumenizam i dijalog. Na početku razmatranja o. Jure govori o velikom značaju ljubavi. »Dobrota i ljubav cilj su kršćanskog života.« Zatim govori o molitvi: „Molitva ne treba biti mehanička s puno riječi, važnije je razmatranje riječi. Molitva je razgovor s Bogom. Ili, kako reče jedan monah, molitva je disanje duha.“ O. Jure nas je upoznao s nekim molitvama, koje su ostavili - sv. Ivan Zlatousti, sv. Bonaventura, sv. Toma Akvinski, sv. Tereza Akvinska. Zaključak je - uvijek treba tražiti volju Božju, jer on nas najbolje poznaje i zna što nam je najpotrebnije.

Župnik župe sv. Križa u Somboru dr. Marinko Stantić, 17. je ožujka održao tribinu o temi »Duh Sveti i osobna molitva«.

„Duh Sveti je treća božanska osoba“, počeo je vlč. Marinko. „On se pojavljuje prije nastanka ljudi - 'Duh Božji lebdio je nad vodama'. On zahvaća Elizabetu, majku Ivana Krstitelja, Blaženu Djevicu Mariju, majku Isusovu, kroz svu ljudsku povijest osjeća se prisutnost Duha Svetoga. Već se osjećaju plodovi duha ovih tribina“. Zatim prelazi na osobnu molitvu: „Osobna molitva nema obrasca - molitelj spontano izgovara riječi. To je razgovor s Bogom i u toj molitvi pomaže Duh Sveti“.

Kroz ovo predavanje nazočni su se upoznali s osobnom molitvom, koja nije zamjena za klasične skupne molitve, ali je jako važna za pojedinca.

Poslije predavanja o. Anđelko je zahvalio svima koji su na bilo koji način pomogli organizaciju tribina, i svima nazočnima, koji su došli u lijepom broju.

Alojzije Firanj

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra

Subotički tamburaški orkestar pod upravom koncert majstora *Stipana Jaramazovića* gostovao je na Velikoj sceni Narodnog pozorišta u Somboru, u četvrtak 3. travnja. Koncert je započet spletom kompozicija iz Vojvodine nazvanim »Vojvodinom ravnom«, a zatim su slijedile dvije evergrin melodije: »Sleep walk« i »La Bamba«.

Koncert je nastavljen pod dirigentskom palicom *Zorana Mulića* izvedbom kompozicija »Kiewski wals« i »Igra sabljama« i uvertirom Franca Šupea »Laka konjica«, koja je premijerno izvedena na međunarodnom glazbenom festivalu u Belgiji. Zatim je slijedila kompozicija *Zorana Mulića* »Gipsy wals«, kompozicija »Carmencita« i uvertira za operu J. Rossinia »Pepeljuga«.

U nastavku koncerta dirigentsku je palicu preuzela *Sonja Berta*, profesorica i koncert voditeljica iz Subotice, kada su izvođene vojvodanske pjesme pod nazivom »Škripi deram«. Potom su nastupili vokalni solisti - *Antun Letić Nune*, *Josip Francišković* i *Antonija Piuković*. Prepuna dvorana u Narodnom pozorištu u Somboru dugotraj-

nim je pljeskom nagradila izvođače. Organizatori ovog tamburaškog koncerta bili su - Somborsko tamburaško društvo, na čelu s *Đurom Parčetićem*, i članovi HKUD »Vladimir Nazor«, koji su u prostorijama Hrvatskog doma ugostili članove Subotičkog tamburaškog orkestra.

Zoran Čota

DRUGO MALO PRELO ŽUPE SVETOG KRIŽA

TANJA CIGIĆ PARČETIĆ - NAJLJEPŠA ŽUPNA PRELJA

Prelo župe sv. Križa i sv. Nikole Tavelića s Bezdanskog puta održano je u ponedjeljak, 28. siječnja 2008. godine, u maloj dvorani našeg društva. Ovo prelo organizira se na spontan način bez bilo kakvog protokola. Župnik je na svejtoj misi navijestio vrijeme njegova održavanja - i to je sve. Vjernici znaju što im je činiti. Tko dolazi na prelo, ne

dolazi praznih ruku - netko donese slane kolače, netko slatke, netko sokove, vino, mineralnu vodu... Kada smo se okupili bilo je svega što je potrebno za dobro raspoloženje. Kantor *Ivica Šomođvarac* svirao je na svojim klavijaturama. Bilo je pjesme i plesa za svačiju dušu. Kada je stigao župnik *Marinko*, on je preljašima rekao: »Moliti se možemo i kod kuće, a na

prelu se igra i pjeva«. Nisam siguran da sam ga dobro citirao, ali ova je rečenica pokrenula nazočne, koji više nisu gubili vrijeme sjedeći i gledajući druge. Vrhunac večeri bio je izbor najljepše prelje. Od preko deset kandidatkinja u dobi od četiri do sedamdeset sedam godina, pobijedila je *Tanja Cigić Parčetić*. Prigodan dar uručila joj je prošlogodišnja najljepša pre-

lja *Valentina Radoš*, učenica drugog razreda.

U dobrom raspoloženju vrijeme brzo protječe. Stigla je ponoć, treba krenuti na počinak. Razišli smo se zadovoljni i sretni, jer ovako organizirano prelo daje neku posebnu ljepotu, o kojoj smo i mi stariji slušali od svojih baka ili ih našli opisane u nekom starom kalendaru.

Alojzije Firanj

Položen kamen temeljac za »Kuću pomirenja«

Veleposlanik Savezne Republike Njemačke u Beogradu *Volfram Mas*, u povodu Dana njemačke kulture, koju je organizirala Humanitarna udruga Nijemaca »Gerhard« iz Sombora, posjetio je naš grad. S gradonačelnikom dr. *Jovanom Slavkovićem* veleposlanik je razgovarao o suradnji Općine Sombor i Njemačke. »Nijemci su na teritoriju somborske općine živjeli stoljećima skupa sa srpskim, mađarskim i hrvatskim narodom i dijelili zajedničku povijest, koja je prekinuta ratnim vihorom. Zalagat ćemo se da obnovimo suradnju na polju kulture, informiranja i razmjene informacija. Ova će suradnja sigurno, zbog blizine koridora 7-Dunav, vrlo brzo dati i druge rezultate u domeni ekonomije, razvoja turizma i niza drugih sadržaja, koji će se još više otvoriti bliskim ulaskom naše zemlje u Europsku Uniju«, istaknuo je, među ostalim, predsjednik.

Zahvaljujući gradonačelniku, veleposlanik Mas je, uz ostalo, rekao: »Regija kao što je Sombor, daje jasno do znanja kako je uvijek pripadala Europi i na pravom je putu prema Europi. Imamo zajedničke korijene i siguran sam da ćemo ići prema zajedničkim ciljevima«.

Nakon ovoga održan je sastanak s predstavnicima Nacionalnog vijeća njemačke nacionalne manjine, a potom je u Domu učenika srednjih škola otvorena izložba slika devetero umjetnika njemačkog podrijetla iz Sombora. Izložbu je uvećao i dječji orkestar »Amadeus«.

Središnji događaj bio je polaganje kamena temeljca za »Kuću pomirenja« u dvorištu župe sv. Križa. Kuća je vlasništvo HUN »Gerhard« iz Sombora, a zgradu

će, osim Humanitarne udruge Nijemaca, koristiti IFA i Caritas. Zgrada će se moći iskoristiti u mnogim područjima, jer će imati 400 četvornih metara u prizemlju i 200 četvornih metara na katu. U ovoj će kući biti kulturni centar udruge, gdje će se moći učiti jezik, služiti će za razne programske sadržaje, a bit će i centar humanitarnog rada. Veleposlanik Mas je zahvalio Katoličkoj crkvi što je donirala zemljište i blagoslivljala kuću. Zahvalio je i gradu Rosenheimu, koji je sponzorirao izgradnju zgrade.

Obraćajući se nazočnima predsjednik HUN »Gerhard« *Anton Bek* je rekao: »Kuća pomirenja će na prvom mjestu služiti za edukaciju, kulturu i humanitarni rad. Treba pridonijeti dobrom suživotu Nijemaca, Mađara, Hrvata i svih drugih naroda s ovih prostora«.

Na ovom su događaju nazočni bili i svećenici preč. *Josip Pekošević* i vlč. dr. *Marinko Stantić*. Blagoslivljajući kamen temeljac nove kuće preč. Pekošević je, u kraćim crtama, naveo i tekst o miru iz poruke Drugog vatikanskog sabora. Polaganje kamena temeljca obavili su veleposlanik *Volfram Mas*, gradonačelnik

dr. *Jovan Slavković* i predsjednik HUN »Gerhard« *Anton Bek*.

U okviru Dana njemačke kulture održani su i nastupi kulturno-umjetničkih skupina i to: Njemačka pozornica iz Mađarske (u Mađarskoj građanskoj kasini, te u Hrvatskom domu), plesne skupine iz Srbije i Mađarske (u Mađarskoj kasini), dok je tijekom večere nastupio Njemački puhački orkestar iz Mađarske.

Zlatko Gorjanac

Tekst blagoslova položen u temelje kuće

»Po Božjoj volji, uz Njegovu pomoć i pod Njegovim vodstvom želimo na zemljištu u blizini groblja, crkve, kapele i župnog ureda sagraditi kuću pomirenja s Bogom i ljudima. Polaganje kamena temeljca i blagoslov gradilišta obavljani su 9. veljače 2008. godine, dok je na Petrovom stolcu Benedikt XVI., a subotički je biskup mons. dr. *Ivan Penzeš*.

Neka u 'Kući pomirenja' i u naše duše ude svjetlost Božja!»

Darovi crkvi sv. Križa

Župljani sv. Križa imali su sretan i blagoslovljen Uskrs. Na blagdan Sv. Josipa, 19. ožujka, vlč. dr. *Marinko Stantić* blagoslovio je kip sv. Josipa. Kip je nabavljen u Međugorju, a dar je župljana. U crkvu je 20. ožujka stigao novi oltar i ambon, također dar vjernika. Oltar i ambon izradila je firma »Hram« u vlasništvu *Mate Šantora* iz Nenadića. Korištene su ideje *Marije Kovač*.

Umjetničko rezbarenje uradio je o. *Milan*, svećenik iz Bečeja. Napravljeno je od orahova drveta, a dar je obitelji: *Kate i Davida Dožanin, Estere i Pere Krajniger, Marije Jurišić, Ane i Alojzija Firanj*.

Na uskrsnom misnom slavlju u prepunoj crkvi prečasni *Marinko* zahvalio je svima koji su pomogli da kipom sv. Josipa,

novim oltarom i ambonom obogatimo našu crkvu, da u njoj možemo ljepše i dostojanstvenije slaviti liturgiju. Župnik je izrazio je želju da s e uvijek okupljamo u ovako lijepom broju.

Alojzije Firanj

Čuvari i njegovatelji kulturne tradicije šokačkih Hrvata

SOMBOR - U Velikoj dvorani Hrvatskog doma u Somboru, u petak 4. travnja održana je osnivačka skupština udruge građana »Urbani Šokci«. Osnivačkoj skupštini nazočni su bili ugledni gosti: generalna konzulica gerant RH u Subotici *Ljerka Alajbeg*, konzul savjetnik Generalnog konzulata RH u Subotici *Anto Franjić*, voditelj podružnice Hrvatske matice iseljenika u Vukovaru *Silvio Jergović*, prior karmelićanskog samostana u Somboru o. *Anđelko Jozić*, predsjednik somborske podružnice DZH *Josip Zvonko Pekanović*, predsjednik HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru *Šima Raič*, predsjednica udruge »Šokačka grana« iz Osijeka *Vera Erl* sa suradnicima, ravnateljica Hrvatske čitaonice u Subotici *Katarina Čeliković* sa suprugom, predsjednik HKUPD »Mostonga« iz Bača *Stjepan Čoban* sa suradnicima, predsjednik KPZH »Šokadija« iz Sonte *Zvonko Tadijan* sa suradnicima, predsjednik HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega *Stipan Katačić*, kao i predstavnici medija.

Jedna od osnivačica udruge - *Marija Šeremešić* - bila je voditeljica osnivačke skupštine i poslije pozdrava upućenih svima prisutnima uputila je pozdrave onima koji su bili spriječeni doći, a novoosnovanu udruhu podržavaju i žele joj uspješan rad. To su: Radio Pečuh - redakcija na hrvatskom jeziku, zamjenica pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine *Antonija Čota*, predstavnici KLD »Rešetari«, gvardijan franjevačkog samostana u Tuzli i Udruga zagrebačkih Šokaca. Predloženo je radno predsjedništvo i pročitan je prijedlog Statuta.

Udruga građana »Urbani Šokci« iz Sombora, druga je građana hrvatske nacionalne manjine - Šokaca, te građana drugih naroda i nacionalnih manjina, koji se dobrovoljno udružuju radi ostvarivanja ciljeva i zadataka utvrđenih Statutom. »Udruga je nepolitična, nestranačka, nevladina i neprofitabilna organizacija. Pokraj redovitih članova u radu mogu sudjelovati i počasnici članovi, prijatelji i simpatizeri, bez obzira na nacionalnu ili vjersku pripadnost«, rekla je u uvodnom izlaganju *Marija Šeremešić*.

Cilj »Urbanih Šokaca« je njegovanje nacionalnih i kulturnih običaja bačkih Hrvata, posebice Šokaca, očuvanje njihove baštine, specifičnog šokačkog govora i književnosti (šokačke ikavice kao nestan-

darnog hrvatskog jezika), narodnih nošnji, te zaštita njihovih prava i sloboda kao hrvatske nacionalne manjine, koje im garantira Ustav, kao i drugi propisi o zaštiti nacionalnih manjina Republike Srbije.

Statut ove udruge je jednoglasno usvojen, a zatim su predloženi kandidati za Predsjedništvo: *Ružica Jelić*, *Ivan Šimunov*, *Petar Pašić*, *Marija Šeremešić* i *Zlatko Gorjanac*. Predloženi članovi su jednoglasno izabrani, a jednoglasno je izabran i Nadzorni odbor u kojem su: *Jela Golub*, *Erika Šimunov* i *Peter Mraković*.

Predložen je i program rada od 4. travnja 2008. do 4. travnja 2009. godine, a to su uglavnom aktivnosti i projekti na području kulture.

Osnivanje ove udruge pozdravila je konzulica gerant RH u Subotici *Ljerka Alajbeg*: »Mišljenja sam da su Šokci zavrijedili imati svoju udruhu, kroz koju će negovati svoj hrvatski, šokački element, jer Šokci su pravi Hrvati, gdje god bili. Oni su raspršeni u nekoliko država, za razliku od Bunjevaca koji žive ovdje u Vojvodini, u sjevernoj Bačkoj, a nešto i u Mađarskoj, dok Šokaca ima u Bosni i Hercegovini, u Hrvatskoj, Mađarskoj i Vojvodini. Koliko sam se ja mogla uvjeriti, oni su uvijek vrlo svjesni svog etničkog podrijetla, oni su pravi Hrvati, ali su isto tako i Šokci koji ne zaboravljaju svoju tradiciju, kulturu i običaje, koje će nastaviti i dalje negovati, a udruge koje se osnivaju u tom smislu će biti vrlo poticajne da se ne zaboravi šokačko naslijeđe. Nitko nije protiv organiziranja jednog hrvatskog korpusa, bilo da se organizira na nacionalnoj, nacionalno-zavičajnoj ili nacionalno-geografskoj osnovi. Svi smo mi jedno te isto tijelo«, rekla je konzulica *Ljerka Alajbeg* poželjevši puno uspjeha u radu ove nove hrvatske udruge. Udruzi

je darovala knjigu o ljepotama Hrvatske i Vukovarsku golubicu kao simbol da šokački Hrvati »trebaju visoko poletjeti i postići velike i značajne rezultate«.

Predsjednici udruge »Urbani Šokci« *Mariji Šeremešić*, Predsjedništvu i svim članovima čestitala je i *Vera Erl*, predsjednica »Šokačke grane« iz Osijeka:

»Naš baštinski krug se širi i povećava. Šokačka različitost, a ipak jednakost i isto mišljenje dovode nas do toga da se širimo, organiziramo i radimo programe koji su kvalitetni. Kod Šokaca nema dvojbe i oni svoje programe usmjeravaju na način da njeguju tradicijsku kulturu poštujući sve kulture i sve narode s kojima žive. Sve vaše programe podržavamo, oni su nama bliski i vjerujem da ćemo nastaviti dobro surađivati. Vjerujem da ćemo svi raditi na dobrobit Hrvata, Šokaca i na dobrobit svih naroda koji žive na ovim prostorima, jer bogatstvo raznolikosti i tradicije nikada nije višak i treba ga sačuvati, negovati i ostaviti budućim pokoljenjima.«

Marija Šeremešić je zahvalila na ovim lijepim riječima i kumstvu »Šokačke grane« udruzi »Urbani Šokci«. Naime, naziv »Urbani Šokci« je s dopuštenjem uzeto s međunarodnih okruglih stolova »Šokačke grane«.

Zlatko Gorjanac

PUT U SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

Osim boravka u Kanadi, putovanje na sjevernoamerički kontinent proširen je i na susjedne Sjedinjene Američke Države. Vožnja automobilom od Toronta do Chicaga, a potom i u obratnom smjeru, duga je ukupno 1705 kilometara. Približno polovica toga puta vodi prostranstvima jedne, a potom i prostorom druge navedene zemlje. To je upravo bila i prigoda sagledati interesantan i lijepo očuvan prirodni prostori kao i plodna agrarna prostranstva s bogatim i suvremenim farmama, kako jedne, tako i druge zemlje. Granica dviju država nalazi se na prirodnoj otoci što odvodi vodu manjeg jezera St. Glair u jezero Erie (Iri), te dijeli pogranične gradove Windsor i Detroit. Put je pratio tri velika sjevernoamerička jezera: Ontario, Iri i Michigan. Na prostoru SAD vodio je kroz tri njihove savezne države: Michigan, Indianu i Illinois.

CHICAGO (ČIKAGO)

Chicago, sa svojih 9 milijuna stanovnika, drugi je grad u SAD, zaostajući samo iza New Yorka. Smješten je na obalama jezera Michigan, tog ogromnog vodenog prostranstva čija je površina nešto manja od površine cijele Hrvatske ili skoro ravna prostranstvu tri Vojvodine (površina Michigana je 58.100 km²). Priobalni pojas ovog velegrada dug je nešto više od stotinjak kilometara. Premda je u državi Illinois i zauzima čitavo jezersko priobalje ove savezne države, Chicago svojim jugoistočnim dijelom zalazi i u susjednu državu Indianu (dio Gary), a sjevernim u državu Wisconsin.

Chicago spada u najljepše i najraskošnije gradove svijeta. Na tom ogromnom prostoru nalaze se brojna manja ili nešto veća lednička jezera, tu protječe više rijeka, koje često spajaju ta jezera, tu su očuvani i zaštićeni zeleni prostori i brojni raskošni parkovi s rekreativnim zonama i sl.

Na prostoru ovog velegrada nalazi se više internacionalnih kao i veliki broj lokalnih zračnih luka, a tu su i brojni željeznički

i autobusni kolodvori. Za jezero su vezana putnička i sportska brodska pristaništa, jaht-klubovi, plaže i sl.

Brojne su tu školske, sveučilišne, te znanstvene institucije, a tu su i vrijedne kulturne ustanove kao: kazališta, opere, muzeji, knjižnice, sakralni objekti i sl. Zdravstvene institucije, kao bolnice, odgovarajući zavodi i sl. se podrazumijevaju.

U Chicagu postoje četiri velika sveučilišta i oko 50 koledža. Među sveučilištima je i najveće, a što se stručnosti tiče, i jedno od najboljih u svijetu, sveučilište Chicago s oko 40.000 studenata. Isto je tako veoma poznato i katoličko Loyola sveučilište.

Najreprezentativnije četvrti nebodera prvenstveno su vezane uz ušće rijeke Chicago u jezero Michigan, a to je, u užem smislu, i ako se tako može reći, i centar ovog velegrada. Tu su i oni nešto stariji neboderi s početka XX. stoljeća, kao i sada najnoviji i najraskošniji.

Prije Drugog svjetskog rata najviša zgrada na svijetu bila je Empire State Building u New Yorku sa 101 katom iznad zemlje. Sedamdesetih godina u Chicagu, u ovom prostoru, napravljen je Sears Tower - neboder sa 104 kata, koji je punih 28 godina bio najviši neboder na svijetu. Sada su izgrađene dvije više poslovne zgrade u Aziji, od kojih jedna u Singapuru, a druga u Tajpehu na Tajvanu. Pogled s čikaškog nebodera na okolne nebodere visoke 50, 60 i više katova predivan je i nezaboravan, a vožnja liftom do njegovog 103. kata traje svega jednu minutu. Toranj na ovom neboderu visok je 526 metara.

Visoki, raskošni i super moderni neboderi nisu vezani samo za ovaj dio grada - oni su raspoređeni po čitavom njegovom prostoru. Tu se smjenjuje moderna visokogradnja s luksuznim vilama bogatih obitelji, ali i s onim siromašnijima, u kojima živi manje plaćeno pučanstvo. Starije, iz sredine XIX. stoljeća, reprezentativnije stambene zgrade, danas nastanjuje siromašnije, mahom crnačko stanovništvo.

SAKRALNI OBJEKTI: SAD, kao davnašnja useljenička zemlja, privukli su narode iz raznih dijelova svijeta, a to znači i pripadnike raznih rasa, jezika, kultura, stupnjeva obrazovanja i religija. Ove opće konstatacije i činjenice odnose se ne samo na državu u cijelosti nego i na pučanstvo ovog velegrada. Osim Europljana, kao najbrojnijih, doseljavani su mnogi afrički crnci, razni azijski narodi ali i brojni drugi. Imigranti, uz navedene osnovne razlike, došli su i sa svojom vjerskom pripadnošću koja se, uz ostalo, i danas može sagledati kroz brojne i raznovrsne vjerske objekte.

Kako su kršćani najbrojniji, podrazumijeva se da i najviše sakralnih objekata pripada njima, prvenstveno pripadnicima katoličke vjere (u SAD živi 70 milijuna katolika). Navest ćemo samo neke: katedrala svetog Imena, smještena u najužem centru ovog velegrada, velika je trobroda crkva s predivnom stropnom i ukupnom arhitektonskom dekoracijom, građena 1849. godine. Franjevačka crkva svetog Petra iz pedesetih godina XX. stoljeća

također se nalazi u središnjem dijelu grada. U crkvi svete Ite, koju posebno krase predivni vitraži, prigodom našeg posjeta služena je sveta misa na španjolskom jeziku. Tu su potom i druge katoličke, te anglikanske, grčko-pravoslavne i druge kršćanske crkve (npr. Sedamnaesta Kristova crkva). Od sakralnih objekata drugih religija svojom ukupnom arhitekturom i dekorativnošću u bijelom mramoru posebno se ističe Bahajska crkva (vrsta budističke vjere), čiji je kamen temeljac postavljen 1912., gradnja započeta 1921., a završena je 1952. godine. Njen je kapacitet 1192 sjedala, unutarnja visina 42 metra, a promjer 27,5 m.

ZELENI PROSTORI GRADA: Prostrane i predivne zelene površine nalaze se na prostoru cijelog grada. Najviše ih ipak ima u širem pojasu što prati obale Michigana, osobito pri donjem toku i bliže ušća rijeke Chicago u ovo jezero.

MILLENIUM PARK: Sam naziv ovog vrijednog rekreativnog i vizualno veoma lijepog i interesantnog prostora ukazuje da je njegovo formiranje vezano za ulazak u novi milenij, što znači za 2000. godinu. Park se nalazi u najužem dijelu modernog Chicaga - južno od ušća istoimene rijeke, te između glavne istočne prometnice velegrada - avenije Michigan i istoimenog jezera. U cijelosti gledano, to je predivno uređen prostor ugodan za viđenje, estetsko uživanje i odmor. Tu se smjenjuju raznovrsni cvjetni prostori i slobodne zelene površine, suvremena kiparska i druga umjetnička djela, prostori za odmor i rekreaciju i sl. Uz ostalo, tu je podignuta i jedna izuzetno lijepa prizma s koje se slijevaju mlazevi vode i smjenjuju brojni likovi - lica običnih građana ovog velegrada različitih rasa i boja. Pokreti njihovih lica su interesantni i karakteristični i posebno pobuđuju interes i divljenje posjetitelja.

BOTANIČKI VRT: Slobodni i posebno uređeni zeleni prostori uz svoju rekreativnu vrijednost imaju i veliko znanstveno značenje. U takve spada i izuzetno vrijedan i interesantan Botanički vrt. Ovaj se vrt nalazi u sjevernom dijelu Chicaga, a nije vezan za priobalne dijelove Michigana, nego za vodene prostore jedne nešto manje rijeke, ustvari, za brojne otoke ovog vodotoka, međusobno povezane mostovima. Vrijedni spomena su i brojni vodopadi, koji na svoj način pobuđuju pozornost posjetitelja.

Pojedini dijelovi ovog vrta svojim izgledom i sadržajima dočaravaju prirodu određenih krajeva našeg planeta ili određenih zemalja - počevši od SAD pa do Japana. U zatvorenim staklenim paviljonima, uz adekvatnu klimu, temperaturu i vlagu dočarani su prostori ekvatorijalnih prašuma, Sredozemlja, stepskih oblasti, meksičkih suhih prostora s kaktusima i sl. U dva paviljona nalazi se oko 170 primjeraka patuljastog (bonsai) drveća iz različitih dijelova svijeta i klimatskih prostranstava, veoma interesantno i prikladno oblikovanih. To je, istovremeno, i jedna od najboljih kolekcija ove vrste u svijetu.

GALERIJA UMJETNOSTI: U gradu su brojne i znanstveno-umjetničke institucije u koje spada i ova galerija, koju možemo nazvati i umjetničkim institutom Chicaga. U njoj se, uz ostalo, nalazi i najveća, ili jedna od najvećih zbirki impresionističkih djela svijeta. Tu je predstavljeno europsko slikarstvo između XV. i XIX. stoljeća, ali i suvremeno slikarstvo. Ovdje su izložena vrijedna djela američke, kineske, japanske i korejske umjetnosti, te umjetnička stvaralaštva afričkih, staroameričkih, indijskih i drugih naroda, kao i djela nastala u Starom Egiptu, Rimu, Grčkoj, Etruriji...

Vrijedni su i postavi koji dočaravaju izgled stambenog prostora XIX. i XX. stoljeća, kao što je npr. namještaj, fotografije i dr. Od kulturno-povijesnih institucija navedimo samo još MUZEJ ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE, najveću ustanovu ove vrste na svijetu.

Među brojnim umjetničkim institucijama vrijedi izdvojiti kazalište KAHN pri Northwestern University u kome je autor ovih redaka sa svojim suputnicima imao prigodu gledati i slušati poznati mjuzikl »KISS ME, KATE« (Poljubi me, Kate). Velika dvorana ove koncertne kuće ima 1000 sjedala, a prije restauracije bilo ih je 1200.

O ovom velikom i u svijetu poznatom gradu moglo bi se, a i trebalo bi, puno pisati, počevši od njegove gospodarske uloge u suvremenom svijetu, znanstvenim i kulturnim institucijama koje se tu nalaze, njegovim kontrastima i specifičnostima i sl. No, mi smo naveli ili smo samo ukazali na neke segmente tih bogatih sadržaja, prvenstveno na one što ih je autor ovih redaka uočio i pribilježio, a za koje smo smatrali da su interesantni našem čitateljstvu.

Matija Đanić

Posebno vrijedi navesti interesantnu umjetničku tvorevinu »Zrno graha«. To je ogromna zaobljena metalno-staklena površina u obliku graha na kojoj se, kao u zrcalu, oslikavaju likovi prolaznika, kao i veliki dijelovi središnje gradske jezgre. Donji dio ove površine je slobodan i, kao takav, ostavljen za prolaz. Ovo je jedinstven objekt ove vrste u svijetu. U sklopu Millenium parka nalazi se i velika otvorena koncertna dvorana, a zimi i lijepo klizalište.

I drugi priobalski dijelovi istočno od glavnih gradskih prometnica su slobodne, divno uređene rekreativne zone namijenjene uživanju i odmoru građana. Tu se, uz ostalo, na isturenom poluotočnom dijelu nalazi i Navy Pier park na kome su, uz ostalo, smješteni Dječji muzej, Shakespeareovo kazalište te ogromna Festivalska dvorana.

Na koncu, navedenim kulturno-povijesnim znamenitostima dodajmo i skulpture dva Indijanca kako, u svojoj tradicionalnoj odjeći i s karakterističnim perjem u kosi, jašu na konjima. Te su skulpture djelo našeg velikog umjetnika i sunarodnjaka, svjetski poznatog kipara *Ivana Meštrovića*.

PISMA ČITATELJA

Uredništvu lista, članovima Upravnog odbora i članstvu HKUD »Vladimir Nazor« drago je što »Miroљjub« dopiјeva do brojnih čitatelja, ne samo našega članstva, naših sunarodnjaka i sugrađana u mjestu, užoj i široj regiji, nego i do drugih zemalja, pa i na najudaljenijim kontinentima.

U razgovoru s glavnim i odgovornim urednikom lista oni daju svoje viđenje i ocjenu o sadržajima koje list donosi. No, ocjene se priopćavaju i putem telefona, a ponekad i u pismenom obliku. Ovoga puta navodimo nekoliko prispjelih ocjena:

Poštovani Mato, najljepše Vam zahvaljujem na svakom broju »Miroљjuba« kojeg mi redovito šalјete. Ne možete niti zamisliti što mi to znači, jer sam daleko od svoje rodne grude, koju nikada neću zaboraviti, a zdravlje mi ne dozvolјava da dođem u Sombor. Čitajući »Miroљjub« saznajem što se u HKUD »Vladimir Nazor« dešava i osjećam kao da sam sa svima vama.

Veoma me je ganula svečana akademija proslave 70. obljetnice postojanja udruge na kojoj su bili nazočni mnogi uvaženi sudionici iz inozemstva, institucija Republike Srbije, te građani Sombora i okolice, i to u lijepoj dvorani somborske općine koja, mogu slobodno reći, stoji uz bok dvorane Gradske skupštine grada Zagreba.

S obzirom da je naše društvo jedno od najstariјih u Vojvodini, njegovi osnivači zasluđuju iskrenu zahvalnost, kao i sve one generacije koje nisu iznevjerile svoje osnivače, nego nastavile slijediti njihove putove sve do današnjih dana.

»Miroљjub« je za ovih deset godina izrastao u veoma zanimljiv list. Osim informacija o radu »Nazora«, u njemu ima i pjesama, viceva, bečaraca itd.

Oduševlјava me što u svakom broju po jedan članak posvećujete uvažanim građanima Sombora ili njegove okolice, koji su, po mnogo čemu, zadužili Društvo. Na taj se način njima odaje priznanje i ne dopušta da padnu u zaborav. Za takve tekstove možemo zahvaliti Vama, Mato.

Divim se pjesnicima amaterima koji tako lijepo pišu o svemu onome što nose u svoјoj duši, a što tek u zrelijim godinama dolazi do izražaja. Tako lijepo pišu o svojim selima, salašima, sokacima, njivama.... Čitajući to suosjećam s njima. Neka samo tako nastave, a inspiracija će biti sve više i više. Ovo osjećam po sebi od kada sam u Zagrebu. Tek sada sam spoznala koliko je lijepa ona svježe uzorana crna brazda bačkih ravnicā.

Posebno me veseli i druženje našeg HKUD »Vladimir Nazor« s KUD-ovima iz Vojvodine i Hrvatske. O nama se ovdje dosta zna. Veseli me i što se mladi ukljućuju u aktivnosti raznih sekcija.

U preprošlom broju s poštovanjem i tugom čitala sam članak o proslavi Gospe Karmelske. Ja i ovdje slavim taj dan, jer mi je još iz djetinjstva on ostao u dubokom sjećanju. Punih 25 godina karmelska je crkva bila naša crkva u kojoj su članovi moje obitelji slavili euharistiju. Ovom prigodom pozdravlјam *Mariju Feher*, koja je tako veličanstveno napisala pozdrav i molbu našoj Gospi.

Sada se, Mato, obraćam isključivo Vama. Vašim putopisom iz Kanade toliko sam oduševljena da sam ga više puta pročitala. Slikoviti opis mnogo toga jednostavno vidim pred sobom - od Niagare, onih visokih tornjeva, indijanskih nastambi, a tek one ogromne zelene farme. Jedva čekam idući broj gdje ćete nam predstaviti dio SAD-a.

Na koncu šalјem najtoplije pozdrave moјim znanim i neznanim bivšim sugrađanima, a HKUD-u »VLADIMIR NAZOR« želim uspjeh u daljnjem radu.

Roza Fratrić - Knezi, Zagreb,
Savski gaj, 14.3.2008.«

Odvjetnik *Stipan Pekańović* dostavio nam je sljedeću poruku - pohvalnicu:

Uz uskršnju čestitku za 2008. godinu našoj obitelji iz Toronta - Kanada, naša rodica - sestra *Theresa Mijatović*, rođena *Kalmar* iz Sombora, koja u Torontu živi već preko 40 godina istaknu-

la je i sljedeće: »Mogu reći da su vaša božićna čestitka i list 'Miroљjub' pred sam Božić stigli, što me je jako obradovalo i mnogo zahvaljujem. U novinama 'Miroљjub' ima mnogo interesantnih članaka i čitala sam ga sa zadovolјstvom, a pogotovo o pčelarskom sajmu u Milanu i vrlo interesantan članak o Torontu. Želim istaknuti i pohvaliti gospodina pisca članka o Torontu *Matu Danića*, i reći mu kako je taj i takav članak pravo malo remek djelo za čitanje, s podacima i činjenicama koje su za najvišu pohvalu i ocjenu.«

Theresa Mijatović rođ. Kalmar,
273 The West Mali 4,
Etobicoke, Ont. M9C 1C7, Canada.«

Drago mi je da se naše novine čitaju na svim meridijanima kugle zemaljske i da su prihvaćene, te da izazivaju komentare kao gore rečene. Nadam se da i drugi čitatelji šalju ove novine svojim rođacima i prijateljima.

Stipan Pekańović

Kao i uvijek do sada uredniku lista telefonski se i ovoga puta iz Zagreba javila naša ranija sugrađanka, nekadašnja prvakinja drame HNK i jedna od najvećih i najpoznatijih dramskih umjetnica Hrvatske, te autorica više izuzetno vrijednih knjiga o kazalištu i kazališnim velikanima - *Eliza Gerner*. U svojim pismima i ranije je navodila kako je »uživala čitajući list 'MIROЉJUB'«, a i ovoga puta u telefonskom razgovoru s urednikom 15. ožujka slično je ponovila. Naglasila je kako joj je izuzetno drago kad dobije ovaj list. On je podsjeća na minula vremena i na lijep i složan život svih ovdašnjih naroda. Zahvaljuје na dostavljenom »Miroљjubu« i želi nam sve najbolje. Da se podsjetimo: naš list je u dva svoја broја (1-2/2004. i 2/2007.) pisao o njoj i njezinim dostignućima.

Naš nekadašnji sugrađanin *Marko Jakšić*, rodom iz Sonte, živi u dalekoj Australiji već punih 57 godina. Tamo je zasnovao obitelj, bavio se ugostiteljstvom, a sada je u mirovini. Ima 81 godinu. Više je puta dolazio u posjet svom rodnom selu i svom zavičaju. U pismima ili telefonskom javljanju redovito ističe kako uvijek prima »Miroљjub«, te ga s nestrpljenjem očekuje. Navodi kako se pomoću njega povezuje sa zavičajem. Svaki broj lista redovito pročita 2-3 puta, a često pregleda i ranije brojeve. Uz zahvalu, sve nas pozdravlja i želi nam svako dobro.

Marko Jakšić,
16. Martinique WAY Gold Coast 4226
Australia

Evo i još jednog pisma u kome, između ostalog, stoji:

»Uvijek mi je drago kad dobijem 'Miroљjub'. Iz njega saznajem što se u Društvu događa kao i što ima novoga u mom rodnom zavičaju. Vidim kako pojedine sekcije veoma lijepo rade te uspješno nastupaju i u mjestima izvan Sombora. Raduje me što 'Miroљjub' donosi i sadrжaje vezane za prošlost našeg naroda i našeg Društva, te one kojima se predstavljaju naši poetski stvaratelji, daju putne pribilješke, prigodne šale i sl. Tehnička strana lista i povezanost njegovih sadrжaja u logičke cjeline za svaku su pohvalu. Autorima pojedinih tekstova, članovima uredništva, te svom članstvu želim sve najbolje. Znajte kako nama, u ovoj dalekoj Kanadi, dok čitamo 'Miroљjub' srce jače kuca, mi smo tada sa svima vama. S ljubavlju i poštovanjem vaša *Mirna* iz Toronta, čija su djeca svojevremeno sudjelovala u radu folklorne sekcije ovog Društva.

405-10 FONTENAY CRT,
ETOBICOKE, ON, M9A 4W3«

Evo i jedne kratke, ali jezgrovite SMS poruke dostavljene mobitelom uredniku lista 24.1.2008. »Mato, tvoj rad na 'Miroљjubu' je izuzetan. Tekstovi su spontani, primjereni i uvode nas u osjećaj osobnog doživljaja. Pozdrav Čedo i Janja.«

Članovi IO HKUD »Vladimir Nazor« među »polivačima«

ČUVANJE NAŠIH TRADICIJA

U obilježavanje uskršnjih blagdana spada i naš starinski običaj - organiziranje »polivača«, kao i sam čin polijevanja. Naime, drugog dana Uskrsa, tj. na »Vodeni ponediljak«, momci, ali i zreliji ljudi, odlaze u kuće djevojaka ili žena kao »polivači« te ih, ranije vodom, a sada raznim mirisima i parfemima polijevaju. Podrazumijeva se da u ovoj akciji najviše sudjeluje mlad svijet, što je i razumljivo.

No, ovoga puta želimo navesti i istaknuti jednu skupinu »veterana« koja je 24. ožujka ove godine pošla u obilježavanje ovog drevnog običaja. Naime, članovi Izvršnog odbora HKUD »Vladimir Nazor«, na čelu s predsjednikom, a »pojačani« autorom ovih redaka, inače glavnim i odgovornim urednikom našeg »Miroljuba«, pošli su u akciju polijevanja. Sastav ekipe već ukazuje kako su i domaćice u kućama u koje su oni odlazili bile dame »određene životne dobi«.

Ekipa »momaka« već navedene strukture krenula je automobilima, prvo po gradu, a zatim u salaše Nenadić, strogo vodeći računa da ne »promaše« neku od planiranih kuća, odnosno tamošnjih gazdarica, ali i o vremenu koje im je stajalo na raspolaganju. A vrijeme tog obilaska je potrajalo od prijepodnevnih pa do ranih večernjih sati.

U svakoj kući, od one prve pa do posljednje, doček je bio više nego srdačan, domaćice nasmijane i ljubazne, a ozračje vedro i drago. Svečano i raskošno postavljeni stolovi priča su za sebe. Na njima je bilo u izobilju prigodnih jela: šunki, kobasica, jaja, uz obvezan hren, te raznog pečenog mesa s odgovarajućim priložima i sl. Kolači i torte se podrazumijevaju, a zbog potrebe vožnje, u nabranjanju ćemo preskočiti razna kvalitetna pića.

Šala i smijeh na vlastiti račun, na račun drugih, ali i na račun društva u kome živimo i kome pripadamo, stvarali su posebnu atmosferu. Taj smijeh do suza svima je izuzetno godio i ostao u dubokom sjećanju.

U svakoj kući i za svakim stolom blicevi fotoaparata maksimalno su dolazili do izražaja, te fotografija za sjećanje i uspomenu ima u izobilju.

Podrazumijeva se kako su ljubazne i sretno domaćice svoje poljevače, po već ustaljenim pravilima, kitile prigodnim cvijećem, te darivale šarenim jajima.

Ozbiljan propust, što su ovoga puta ovi »zreli polivači« napravili je to što su išli bez odgovarajuće glazbene pratnje. No, kako su izjavili, to se iduće godine neće ponoviti.

M. Đanić

Novo informativno glasilo

GLAS ŠOKADIJE

Izuzetno nam je drago što svoje čitatelje možemo obavijestiti o činjenici da je tijekom prosinca 2007. godine iz tiska izašlo jedno novo glasilo ovdašnjeg hrvatskog naroda. Naime, Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte izdala je prvi broj svog informativnog lista »GLAS ŠOKADIJE«.

Osnovna zadaća glasila je »očuvanje i njegovanje bogate kulturne baštine podunavskih Hrvata-Šokaca, poglavito

s područja Sonte«, te se podrazumijeva kako će ono prvenstveno i bilježiti osnovnu djelatnost svoga članstva. Glasilo će izlaziti 4 puta godišnje, a obujam mu je 16 stranica, tiraža 1000 primjeraka, a nakladnik je NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice.

U svom prvom broju list prikazuje šestu po redu manifestaciju izvornoga stvaralaštva ovog naroda »Šokačka večer 2007.« - večer pjesme i plesa, poezije,

narodnih nošnji, te likovnih i etno radova. Manifestacija u kojoj je sudjelovalo više od 200 izvođača iz Sonte, uz goste iz susjednog Bača, te one iz Osijeka, Vrbanje i Trnjana u Republici Hrvatskoj, oduševila je brojnu publiku.

Naveden je i prikaz djelovanja likovnog odjela s tekstom »Za lipu rič«, a tiskano je i desetak poetskih sastava, dok su članice etno odjela dale prikaz bogate zaostavštine svojih baka i prabaka.

Brojne fotografije, sve u koloru, daju posebnu vrijednost ovoj publikaciji.

M. Đanić

Dječja stranica ovog broja posvećena je događajima koji su obilježili proteklo razdoblje. Kao i prošle godine i ovaj put smo uživali na »Hrckovom maskenbalu« i tako obilježili poklade. Pred Uskrs nas je jako razveselio dar Ministarstva kulture Republike Hrvatske – CD-i i DVD-i s crtanim filmovima i glazbom. Sad se radujemo proljeću i danima koji su pred nama.

Proljeće

Nakon duge i hladne zime stigao je i ožujak i sa sobom nam donio proljeće. Sunce nas grije svojim toplim zrakama sve jače i jače. Vraćaju nam se i ptice selice i raduju se proljetnim danima skupa s djecom, koja se vani igraju. Cijela se priroda budi iz zimskog sna. Cvijeće ukrašava drveće i livade. Topliji i duži dani mame osmijehe na lica svima. Voljela bih da je zauvijek proljeće.

Martina Čeljuska, 2. razred

Proljeće

Proljeće je stiglo
I na noge diglo
Sve ptice pjevačice
I one skakačice
Što skaću po barama
I visokim granama.
Ptičice pjevaju
Pjesmu proljeću
I iz dalekih krajeva dolijeću.
Svatko zna da je
Proljeće stiglo jer
Pojavilo se sunce
i cvijeću glave podiglo.

Anja Krstić, 2. razred

NAJBOLJA ŠKOLA

- Reci, Zlatko, kakva bi trebala biti najbolja škola na svijetu?
- Zatvorena! - kaže Zlatko.

NEBO

Na satu vjeronauka vjeroučiteljica pita učenike:
Tko želi doći u nebo, neka digne ruku.
Svi digoše ruku osim Ivice.
- Što je Ivica? Ti ne želiš doći u nebo?
- Ne, mama mi je rekla da iz škole moram ravno kući!

(Preuzeto iz »MAK-a«, »Malog koncila«, za studeni i prosinac 2007.)

M. Đ.

Uređuje: Monika Vekonj

RUKOVANJE I OTROVANJE PESTICIDIMA

piše dr. Marija Mandić

Otrovanja pesticidima na našim se prostorima najčešće događaju u vrijeme njihove najveće uporabe. To je svakako u vrijeme proljeća, ali i ostalih godišnjih doba - ovisno o vrsti pesticida i onom što se prska. Pesticid je bilo koja tvar ili mješavina tvari namijenjena sprječavanju, uništavanju ili suzbijanju štetnika, uključujući prenositelje ljudskih ili životinjskih bolesti, biljke ili životinje koje uzrokuju štetu tijekom proizvodnje, prerade, pohranjivanja, transporta ili trgovine hranom, poljoprivrednim proizvodima, drvom i drvnim proizvodima, kao i stočnom hranom, ili koji se, pak, daju životinjama u svrhu kontrole kukaca, paučnjaka ili drugih štetnika u/na njihovu tijelu. Pojam uključuje tvari koje se koriste u regulaciji rasta biljaka, defolijante, desikante, ili tvari za redukciju broja plodova ili sprječavanje preranog otpadanja ploda, ili tvari koje se primjenjuju na usjevima prije ili poslije žetve ne bi li zaštitile proizvod od propadanja tijekom skladištenja i prijevoza.

Pesticidi se koriste u:

- poljoprivredi (ponajviše)
 - za tretiranje tla (nematocidi)
 - za suzbijanje štetnika na biljkama (insekticidi, akaricidi, fungicidi)
 - za suzbijanje korova (herbicidi)
 - za zaštitu hrane u skladištima (rodenticidi, fumiganti)
- javnom zdravstvu
- veterinarskoj praksi
- šumarstvu
- drвноj industriji
- brodogradnji
- kućanstvu.

KAKO IZBJEĆI OTROVANJE PESTICIDIMA?

Nemojte nikad kupovati pesticide od švercera i ne kupujte proizvode bez naljepnice i upute na jeziku koji razumijete (važno je pri primjeni sredstava i u slučaju da se dogodi nesreća).

Prije nego što idete u polje raditi s pesticidima, pažljivo pročitajte upute vezane uz jedinično pakiranje i napravite plan rada.

Nemojte dopustiti da sredstvo koje primjenjujete dospije na susjedovo imanje, a ako i dospije, o tome ga morate obavijestiti (otrovi se najčešće prenose na susjedovo imanje ako ih primjenjujete prskanjem za vjetrovita vremena).

Nemojte nikad ići sami obavljati poslove s pesticidima. Neka u blizini bude netko tko vam može pomoći ili dovesti pomoć.

Na mjestu gdje obavljate posao obvezno se pridržavajte sljedećeg:

- Ponesite veću količinu čiste vode, možda će vam trebati za ispiranje kože ili očiju nakon što vam je prsnula otopina pesticida u oči ili ste se polili. Neka to bude barem 100 litara vode u nekoj bačvi ili u plastičnim spremnicima. Jako dobar izbor je plastična vreća s pipom, kakvu koriste ljudi u kampovima. Vodu držite na čistom i ne dopustite da se onečisti zbog vašeg posla.

- Ponesite sa sobom propisana sredstva osobne zaštite. Izaberite prikladna i jednostavna sredstva, koja vas mogu zaštititi u većini slučajeva. Ako u uputi ne piše ništa posebno, onda će biti dovoljne - gumene čizme, plastične rukavice, radna kuta, lagana kabanica i naočale ili štitnik za lice, ovisno s kojim sredstvom i na koji način radite (npr. prskanje).

- Nemojte škrtariti na sredstvima zaštite. Plastične rukavice nisu skupe i trebali biste ponijeti nekoliko pari sa sobom. Kod svakog prekida rada bacite rukavice u vreću za smeće i dobro operite ruke, lice i ostale dijelove koji su bili otkriveni.

- Nemojte ni mokriti prije negoli operete ruke, a da se o jedenju, pijenju ili pušenju i ne govori. I ne samo to! Kad idete jesti ili piti, skinite sa sebe svu zaštitnu opremu kako njome ne biste zaprljali jelo i piće.

- Nakon završetka posla pospremite ostatke pesticida i zatim čistom vodom isperite čizme, naočale, kabanicu, tj. zaštitnu opremu, a dijelove koji više nisu za uporabu (npr. rukavice, maske za jednokratnu uporabu) spremite u vreću koju ćete poslije baciti u smeće.

- Operite sve izložene dijelove tijela, prije svega ruke i lice. Ako je otrov dospio na druge dijelove tijela, operite ih već na njivi, a nakon povratka s polja kod kuće se obvezno istuširajte mlakom vodom i odjeću koju ste imali na sebi perite odvojeno.

- Rad s pesticidima je opasan, osobito ako se ne pridržavamo mjera osobne zaštite te se, rukujući njima, možemo i otrovati. Ako opazite znakove otrovanja, koji će biti opisani kasnije, nemojte oklijevati.

Prekinite posao, jer vaše je zdravlje važnije od prinosa na imanju. Hitno obavite nužno pranje onečišćenih dijelova tijela ili zatražite nečiju pomoć. Presvucite se i potražite pomoć liječnika, noseći sa sobom uputu priloženu uz jedinično pakiranje otrova ili spremnik pesticida.

Ne ulazite u tretirano područje bez zaštitne opreme, niti to smijete dopustiti drugima. U uputi za jedinično pakiranje piše koliko dugo nakon tretiranja nitko ne smije ulaziti u onečišćeno područje.

Nemojte prodavati tretirane proizvode (npr. povrće i voće) prije nego što je prošla karenca (označava broj dana koji mora proteći od posljednje primjene nekog pesticida do berbe i tog se roka treba strogo pridržavati). Ako prodajete ili dajete nekome onečišćene proizvode, onda ste trovač, a možda čak i potencijalni ubojica.

Ne odbacujte praznu ambalažu u okoliš, jer time činite višestruku štetu okolišu i ljudima.

ŠTO AKO SE OTROVANJE IPAK DESI?

Do otrovanja pesticidima može doći preko organa za varenje, preko dišnih organa, ili preko kože. Kod mnogih pesticida otrovanje je moguće preko svakog od ovih putova, ali je jedan od njih ipak najčešći - udisanjem. Ovisno o putu kojim je otrovanje najčešće moguće, preporučuje se za primjenu svakog pesticida ili skupine pesticida odgovarajuća zaštita (zaštitno odijelo, maska, rukavice, čizme itd.).

Znači otrovanja mogu, ovisno o vrsti pesticida, biti vrlo različita. Većina od njih, manje ili više, djeluju na živčani sustav i izazivaju glavobolju, vrtoglavicu, paralizu, uznemirenost i druge živčane poremećaje. Mnogi, pak, izazivaju bolove u želucu, povraćanje i proljev. Neki od njih izazivaju gušenje ili pojačano znojenje, suze itd.

Svakako, u slučaju gutanja pesticida neophodno je odmah izazvati povraćanje, kod kontakta s kožom skinuti odijelo i dobro oprati kožu cijelog tijela te otići na svjež zrak ukoliko se veća količina raspršenog pesticida udahne. Ukoliko osnovne mjere prve pomoći, koje su navedene, nakon otrovanja ne budu uspješne neophodno je što prije otići liječniku po stručnu pomoć.

Marica Mirkut

Marica je rođena u Sontinoj seoskoj obitelji Miloš. U svom rodnom mjestu završila je osnovnu školu, a srednje je obrazovanje stekla u Somboru, gdje je zatim u SDK-u provela svoj radni vijek, te otišla u zasluženu mirovinu.

Sa svojim životnim suputnikom Vladom, rođenim Dalmatincem iz Slivnog kraj Imotskog, rodila je dva sina: Petra i Željka. Živi u sretnom braku i skladnoj obitelji te, uz redovito obavljanje kućanskih poslova, voli čitati, gledati i slušati prigodne radijske i televizijske programe, razmišljati o zbivanjima u svojoj okolini ali i u svijetu i sl. Vesela je, društvena, uvijek nasmijana i vedra.

Kao dobra vjernica, redovito sudjeluje na svetim misama i drugim vjerskim obredima u crkvi sv. Križa u Somboru, gdje obično i čita poslanice, a u raznim prigodama i odgovarajuće poetske sastave.

Poetskim stvaralaštvom se bavi već dvadesetak godina. Prvi su joj sastavi bili duhovnog karaktera, a sada prevladavaju osjećajni, koji često oslikavaju i aktual-

PUSTI ME DA SANJAM

Pusti me da sanjam
kad već tamo nisam.
Pusti me da srce tiho jeca
da vratim dane
radosti i sriće
kad smo bili dica.
Ditinjstvo moje spava
u krošnjama kestena i dudova
trščare kuće mojih didova,
mirisna jutra puna rose
okupana suncem,
zvuči crkvenog zvona.
Molitva moje majke
i prašnjave sokake
kroz koje trče
moje noge bose.
Nemoj me buditi
dok mi duša vene
tražeći komadić prošlosti

moje Šokadije, sjaj u oku
mojega dade
dok naviru uspomene.
Jesen života je stigla
a ja sve više mislim
selo moje na te!
Svetom stazom
u mislima se vraćam
domu mome, ognjištu mome
di svića dogoreva
a dadino staračko srce
još radostima i tugama odoliva.
Oči se zamute ko reka života
što teče u nepovrat.
Pusti me da sanjam
jer više ništa nije isto.
Volim te, Sonto moja
moje lipo misto.
Pusti me da sanjam!

Marica Mirkut

ne društvene probleme. Inspiraciju svom stvaralaštvu nalazi u svojoj Šokadiji iz koje i potječe i za koju je uvijek vezana, u obitelji, vjeri... U svojim sastavima se prisjeća minulog vremena, svoje mladosti i prošlosti svoga naroda, te svog rodnog kraja. Uglavnom piše izvornom šokačko-

sončanskom ikavicom, ali i hrvatskom ijekavicom.

Svoje sastave objavljuje u zbirci »Lira naiva«, kalendaru »Subotička Danica«, te u katoličkom listu »Zvonik«.

M. Đanić

Marija Šeremešić

Marija Šeremešić uspješno i krajnje odgovorno obavlja niz poslova u HKUD »Vladimir Nazor«: članica je Upravnog i Izvršnog odbora, vodi dramsku i recitatorsku sekciju a, po potrebi, sudjeluje i u radu određenih odbora i povjerenstava.

Rođena je u Somboru 17. lipnja 1948. godine u obitelji Marina i Anice Kovač, koji su nekoliko godina prije toga iz Bačkog Monoštora, postojbine svojih predaka, prešli u Sombor. Nakon osnovnog obrazovanja, uspješno završava Učiteljsku školu, a potom i Pedagošku akademiju.

Kao učiteljica radila je punih 15 godina u Monošturu (1968.-1983.), da bi nakon toga prešla u Sombor, gdje u OŠ »Nikola Vukićević« obavlja učiteljske dužnosti, a zatim preuzima složene i odgovorne, te pomalo i specifične poslove vezane uz odgoj i obrazovanje djece u Domu pionira. Nakon toga prelazi u OŠ »Bratstvojedinstvo«, odakle 2003. godine odlazi u zasluženu mirovinu.

Kao pedagoška djelatnica, osim savjetnog i krajnje odgovornog rada vezanog uz nastavni proces i odgoj, cijeli je svoj radni vijek s velikim entuzijazmom vodi-

la i dramsko stvaralaštvo, te folklornu aktivnost djece. Tako je npr. u Monošturu djecu romske nacionalnosti okupila u folklornu sekciju, koja je na općinskoj i zonskoj smotri postigla sjajne rezultate. A kao mlada učiteljica, u Monošturu je i sama sudjelovala u folkloru te nastupala i na »Oktober festu« u Munchenu.

Marija je napisala i objavila više vrijednih i za ovaj narod interesantnih sastava, većinom vezanih uz život i običaje ovdašnjih šokačkih Hrvata. U nakladi HKUD »V. Nazor« tiskana su joj djela »O Hrvatima Šokcima« (u knjizi »Dukat ravnice«) i »Stopama naslijeđa«, a u nakladi HKUD »V. Nazor« i »Hrvatske riječi« »Tragovi sjećanja«. Uz to, vrijedi navesti i njezine radove: »Pogrebni običaji u B. Monošturu«, »Stanište i migracija Šokaca Bačkog Monoštora od 1921.-2003.«, »Vraćaju se tambure«, te »Znameniti Šokci«, kao i dvije kazališne komedije objavljene u knjizi »Teška vremena«.

Prigodne dječje pjesmice Marija je sastavljala već kao učenica osnovne škole. No, ozbiljniji sadržaji vezani su za njeno zrelo doba, pretežno za ove posljednje godine. Svoje poetske sastave objavila je u zbirkama KLD »Rešetari« u Hrvatskoj, kalendaru »Subotička Danica«, u zbirci »Lira naiva«, te u »Miroljubu«. Počela je s realističkim sastavima, ali je vremenom prevladao impresionistički

pravac. Kroz njezine stihove naslućuje se i njezin pogled na svijet, osobni doživljaji i vlastito raspoloženje, a često i neslaganje sa suvremenom grubom realnošću današnjeg vremena.

U svom pjesničkom zanosu potihom izražava i žal za onom »sunčanom jeseni života« koja neminovno prolazi, te ostavlja vidan trag na svakome od nas - u našoj duši, na našem licu, te našoj kosi.

Sa svojim vjernim životnim suputnikom Martinom, Marija je rodila dvoje djece - Damira i Jasenku, uđanu Firanj, te ima troje unuka: Eminu (11 god.), Anetu (8 g.) i Marka (4 god.).

Matija Đanić

ŠARA

Sunčana jesen života moga
tuga i radost minulih dana
napupjelo sjeme žitnih godina
prska i stvara
bezbroy šara:
šara u duši,
šara na licu,
šara u kosi,
al svaka šara pomalo stvara
i lako se nosi
pa tako teretu života
bojama prkosi.

Marija Šeremešić

Vjenčane slike naših Bunjevaca i Šokaca

MARIJAN DOROTIĆ
rođen 1886. g. u Somboru

ANA PARČETIĆ
rođena 1890. g. u Somboru

VJENČANI 1906. godine

MARIN KOVAČ »TRUMIN«
rođen 1914. g. u Monoštoru

ANICA ŠIMUNOV »KASARINA«
rođena 1916. g. u Monoštoru

VJENČANI 1932. godine

RJEČNIK GOVORA BAČKIH HRVATA

prikaz kapitalnog djela dr. Ante Sekulića

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz Zagreba i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice izdali su u Zagrebu 2005. godine vrijedno djelo dr. Ante Sekulića »Rječnik govora bačkih Hrvata«.

Životna želja autora ovog djela je »otkriti i proniknuti u ljepotu i tajnu zavičajnoga govora...« a time se »uputiti u dugu zajedničku prošlost mojih sunarodnjaka i suzavičajnika«. U pristupnim mislima knjige autor navodi kako je »govor bačkih Hrvata, rječničko blago, sastavnica narodne i uljudbene zajednice«, to je »svjedočanstvo narodne povijesti i pomicanja naših skupina«. Vrijeme i političke diobe učinile su i čine svoje. Bački su Hrvati samo tijekom XX. stolje-

ća dijeljeni nekoliko puta (1918., 1941., 1945., a najodlučnije 1990.).

Autor je jezično blago skupljao veoma pažljivo između 1938. i 1990. godine, sve ovisno o općim uvjetima danog vremena. Pri tome mu je pedesetih godina policija dva puta plijenila rukopis, te je ostajao i bez dijela prikupljene dragocjene građe. U dva je navrata bio i uhićen te osuđen na kazne zatvora.

Prikupljena leksička građa vrijedan je »doprinos dijalekatskoj leksikologiji, pomoć u određivanju odnosa između lek-sika bačkih Hrvata i književnog jezika«.

Pišući ovo vrijedno djelo autor je koristio svu raspoloživu literaturu koja obuhvaća i problematiku vezanu za ovaj prostor i narod. Navedena su 62 takva

djela. Općenito o govoru bunjevačko-bačkih Hrvata autor je, u pristupnom dijelu Rječnika, na 27 stranica naveo brojne rasprave vezane uz ovu tematiku. Naziv jezika ovdašnjeg hrvatskog naroda od XVII. do konca XIX. stoljeća bio je: bosanski, slovinski, dalmatinski, ilirski i sl. Nakon Austro-ugarske i Hrvatsko-ugarske nagodbe jezik se naziva bunjevačkim (1869.), zatim bunjevačko-šokačkim (1870.). Govor bačkih Hrvata je štokavsko-ikavski.

Rječnik sadrži 33.000 dragocjenih jedinica, koje će budućim istraživačima života Bunjevaca i Šokaca služiti kao polazište za njihov znanstveni rad.

Matija Đanić

Promocija knjige »Tragovi sjećanja« u Bačkom Monoštoru

Knjiga Marije Šeremešić »Tragovi sjećanja«, što su je zajednički izdali nakladnici NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice i HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, a uz potporu Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu AP Vojvodine te Poglavarstva grada Osijek, promovirana je 18. siječnja 2008. godine i u Bačkom Monoštoru.

Otvarajući književnu večer u Centru građanskih aktivnosti, predsjednica KUDH »Bodrog« Marija Turkalj pozdravila je sve nazočne, te predstavila goste. Sa zadovoljstvom je navela kako će u programu, osim izlagača, naizmjenično nastupati ženska pjevačka skupina »Bodrog« i recitatori Marija Mrgić, Marijana Šeremešić i Antun Kovač.

Predstavljajući knjigu »Tragovi sjećanja« autor ovih redaka profesor Matija Đanić istaknuo je njene osnovne sadržaje, te želju autorice da svoja znanja

o mjestu i sjećanja svojih sugovornika zabilježi, te ih tako sačuva od zaborava, jer vrijeme brzo prolazi, a sjećanja blijede. Sadržaj knjige, pisane na 126 stranica, obogaćuju i 82 fotografije, te 12 poetskih sastava.

Pri kraju ove prigodne svečanosti i promoviranja vrijedne i zanimljive knjige, predsjednica »Bodroga« Marija Turkalj je u ime nazočnih mještana zahvalila autorici što je »zabilježila mnoge tajne koje čuvaju monoštorski sokaci, ovdašnji bircuzi, tamburaši, naši ljudi i njihova nošnja, što je sve to osjetila i shvatila, na svoj način zapisala, te sakupila i odabrala vrijedne slike, pjesme...«

Skup je završen prigodnim domjenkom uz ugodan razgovor i razmjenu mišljenja.

Mati Đanić

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi 4 puta godišnje). List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«, 25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, tel. 025/38-173; fax: 025/26-019.

Nakladnik: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

tel/fax: 024/553-355

hrvatskarijec@tippnet.rs

www.hrvatskarijec.co.yu

Za nakladnika: Jasminka Dulić
Urednik Nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«: Milovan Miković

Uredništvo: mr. Matija Đanić, glavni i odgovorni urednik lista, Janoš Raduka, zamjenik glavnog urednika, te članovi Zoran Čota, Alojzije Firanj, Antun Kovač, Josip Pekanović, Šima Raič, Pavle Matarić, Monika Vekonj, Zlatan Forgić.

Lektorica: Katarina Vasiljčuk

Tehnički urednik: Thomas Šujić

Prijelom teksta: Jelena Ademi

Urednica fotografije: Nada Sudarević
List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583/2.2.1998.

Tisak: »Rotografika« doo Subotica

E-mail: vnazor@sbb.co.yu

Web strana: tippnet.co.yu/media/miroljub

Naklada: 900 primjeraka

HRVATSKARIJEČ

MUDRE IZREKE

Ako vam netko soli pamet, vi njemu zapaprite.
Siromašni idiot je idiot, a bogati idiot bogataš.

Pesimist je čovjek koji je sretan kad je nesretan.
Brodley

Oni koji se dive sami sebi - imaju najčešće loš
ukus.
Honore de Balzac

Ja sam spreman dati sve - ako mogu dobiti više.
Bob Houp

Dok možeš padati, nisi propao.
Srećko Lazari

Svi darovi, sve ljubaznosti svijeta, ne mogu zamije-
niti jedan trenutak zadovoljstva.
Goethe

Najsretniji je onaj koji nalazi mir u svom domu.
Goethe

Tko ima mladu ženu i staru kuću uvijek ima posla.
Nizozemska poslovice

Izgovor ljudoždera: »Čovjek je stoka!«
S.J. LEC

Antun Kovač

BEČARCI

Nije čudo štoj' bečaru muka,
Svaka šuša dola oko struka.
Nema više bilih šlengeraja,
U trenerki svekrva i snaja.
Neće snaša da krompire bari,
Iz konzerve ona dicu rani.
Sad mašina zamijenila ženu,
Niti muzu nit košulje peru.
Što ću raditi s dikinim salašom,
Il ' ga svalit ili ga zapalit.

Alojzije Firanj

POSLOVICE O PRIRODI

Nitko ne može dati ono što
priroda uskrati. Uzalud je trud
ako se priroda protivi. Nikad
nećemo zalutati ako se drži-
mo prirode kao vode. Priroda
liječi, a ne liječnik. Priroda je
i u najmanjim stvarima veoma
velika.

MUDRI SAVJETI

Lijepje stvari rađaju optimizam. Optimizam daje životu pravu kvalite-
tu, budimo veseli i zadovoljni, volimo sve ljude.
Pozitivno razmišljajući i živeći tako, mi ćemo osjetiti kako se u nama
i oko nas događaju lijepe stvari.
Plemenitost iziskuje veliku ljubav i žrtvu, plodovi su slatki, ali njih
površan pogled ne zapaža. Plemenitost je duhovno stanje.
Svaki čovjek ima dobrih osobina. Pomažući ljudima mi potičemo
dobrotu u njima.
Lijepo je kad čovjek ostavi iza sebe neko djelo koje će ga nadživjeti.
Koje će inspirirati i pomagati ljudima koji dolaze poslije njega.

Alojzije Firanj

MALE ŠALE

(Preuzeto iz MAK-a, Malog koncila, za prosinac 2007.)

CVIJEĆE

Stoji mladić na trgu ispred sata, s buketom cvijeća u
ruci. Nailazi postariji muškarac, dobro ga pogleda,
pa reče:

E, moj mladiću, tako se to ne radi! Djevojku se ne čeka
s umjetnim, već sa živim cvijećem!

E, moj gospodine - odgovori mladić - Kad sam je
prvi put čekao sa živim cvijećem, uvenulo je prije
nego je došla.

SUSJEDSKI

Starija žena govori susjedi:

Gospodo, što se to zbiva da vam muža nikako ne
viđam?

Muž mi je naglo umro, nepunih mjesec dana nakon
našeg vjenčanja....

Ah, što ćete.... - reče starija susjeda - Bar se jadnik
nije dugo mučio.

M. Đanić

VICEVI

- Moja žena je bliznakinja. U dlaku je ista kao njena sestra!
- Pa kako ih razlikuješ?
- Eh, to nije moja stvar!

Susret dviju prijateljica:

- I tako, ti si se vjenčala! A ja mislila da je to bio običan flert!
- Tako je i on mislio.

Supruga mužu, dok izlaze iz crkve:

- Vidim, dao si u crkvi prilog od deset eura. E, pa sad govori što to
imaš na svojoj savjesti ?

Ima mnogo načina da se zaradi novac!

Priča jedan naš gospodarstvenik koji radi u inozemnom predstavi-
ništvu.

- Ali samo jedan pošten.
- Koji?
- E, znao sam da ne znaš.

- Je li ti mene smatraš za idiota?

- Ne, ali se možda varam.

Alojzije Firanj

Grafiti na katoličkim sakralnim objektima u Somboru (veljača, 2008.)

**Župna crkva Presvetog Trojstva
sagrađena 1752.**

**Crkve svetog Stjepana
građena od 1860. do 1902.**

Narodi ove prostrane, pitome i tihe bačke ravnice oduvijek su cijenili i uvažavali jedni druge bez obzira na njihovu vjersku, nacionalnu i rasnu ili bilo koju drugu pripadnost. Kako bi ovdje opstali zajednički su se borili protiv prirodnih nedaća, ali i ljudske zlobe. Za sve njih ovo je uvijek bio istinski

Raj na zemlji!!!